

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, február 25.

Ma számunk főbb közleményei:

- Hédervári bécsi utja.
- Választási mozgalmak.
- Az Aradi Hitelbank bűnpöre.
- A svihák herceg.
- Szántóék.
- Az öngyilkos gyászjelentése.
- A haldokló Lueger.
- Tarkaságok.

A haldokló Lueger.

Arad, február 24.

A kedélyességgel teli, nyüzsgő Bécs, az elegáns császárváros: egy haldokló ember előszobája. A színházakban még játszanak, a Maximban szól a zsvivajgás s a Kärnthner-strasse önti a járókelőket. De mindenre már ráült a nagy aggodás, a halálvivódás perceit számláló félelem. Reggelre már halott lehet valaki, a kit úgy fognak siratni és gyászolni, a hogy csak koronás főket s azokat is csak Bécsben tudnak megsiratni.

A haldokló: Lueger Károly, Bécs város polgármestere. Bennünket magyarokat nem szeretett. Az osztrákok között is kevés olyan dacos, erős haragosunk volt, mint ő. Lueger nemzeti hőse volt Bécsnek, s ha a hősökben a maguk fajtájának sajátosságai fokozottabb mértékben szokott lenni, Luegerben az ausztriai keresztényszociálisták magyargyűlölete fejlődött ki.

De nincsen szükség a nekrológok

megbocsátó hangulatára se, hogy e sokszor megnyilatkozott harag mellett is konstatáljuk: Lueger Károly népszerű embere volt Bécsnek és ezt a népszerűséget a bécsiektől meg is érdemelte.

Eleinte aggodással látták, hogy a közigazgatási székbe, amely Bécsset kormányozza, politikus s annyira éles fegyverű politikus kerüljön. A király ismételtlen tagadta meg a polgármester-választás megerősítését, míg végre engednie kellett. És a politikus polgármester nem vált kárára Bécsnek; ezt elismerték nemcsak azok, akik az ő polgármesterségét elleneztek. hanem azok is, akik az ő politikájának mindvégig támadói, ellenlábasai voltak.

A nagyvárosok polgármestereinek örök időikig mintáját alkotta meg az az ember, akinek valaha délceg teste most öntudatlan vonaglásban gyötrődik az utolsó ágyon. Egygyé tudott forradni a bécsi néppel, amely az osztrákok között is külön fajt jelent. A bécsi utcának, ünnepeknek, daltársulatoknak kedves, szinte bizalmasan becézett embere volt *der schöne Karl*, akit magas hivatalában is a többi polgárokkal egyformának érzett a bécsi, csak úgy, mint ősei az *Unser Franzl* néven komáztatott Ferenc császárt. És a címkorság televény földjén, Bécsben, ahol annyi és oly sokféle a Rath, meg egyéb, annál nagyobb kitüntetés alig képzelhető, mint ha valakit a keresztnevéen tisztelnek.

De vannak az ő népszerűségének mélyebben járó, komolyabb okai. Egy világáros kormányzata volt a kezében s nemcsak tisztakezünek maradt meg, — ez talán még nem érdem — hanem megtartotta hozzáférhetetlen, érdektelen és befolyásolhatatlan voltát minden irányban. Ez volt legerősebb fegyvere abban a harcban, amelyet a vállalatok ellen, az üzemek házi kezelésbe vétele érdekében küzdött végig s amelynek hatalmas sikerei voltak. Lehet, hogy a körülmények is kedveztek neki, de bizonyos, hogy Bécsset örök hálára kötelezte azzal, amit neki szerzett.

A király meleg részvétellel tudakozódik a beteg felől... A legalul állók, a bécsi nép rajongása mellett a legfelsőbb rokonszeny is részül jutott neki. Az uralkodó, maga is Bécs város polgára és háztulajdonosa, együtt érez a szomorúságban székvárosával. S aki a szélsőségek szeretetét egyformán meg tudta hódítani, annak halálos ágyát az a tudat aranyozza be, hogy szép életet élt.

Ellenségünk volt s amikor az élete pályáján, a sikerein végig pillantunk, elmúlik a harag, amelyet okkal vi-seltünk ellene. Nem is az a bajunk, hogy Bécsnek Luegerje volt, hanem az, hogy nálunk nincsen az ő példájához hasonló: akikben a lokálpatriotizmus a nemzeti önérettel, az alkotás energiája a bizalomkeltő egyéniséggel, a városfejlesztő tehet-

Regények az életből.

(A kis anya. — Tíz éves családfenntartó kálváriája.)

Évek óta Szent-Endrén élt Lukács József földműves a feleségével és öt gyermekével. Nyomorban volt a család, a férfi pedig könnyelmű. Folyton ivott és a szegény asszony két keze keserves munkájával tartotta el a apró gyerekeit. A páriák feltűnés nélküli csendes életét élte a szegény familia, míg egyszerre nagy esemény középpontjába került.

Két évvel ezelőtt történt a szenzáció, amely a békés Szent-Endre nyugalmát teljesen felzavarta. Az iszákos emberen kitört a delirium. Fejszét ragadott és hadonászva dühöngeni kezdett. Ösze-vissza vagdalkozott, tört, zuzott, ami a közelébe akadt. A szegény familiának egyetlen kecskéje volt, amely tejjel tartotta az éhező apróságokat. Az őrző ember megrohanta az állatot, levágta a négy lábát és kihajította az utcára. A vérengzés láttára a gyermekek sikoltoztak, az asszony meg a kezét tördelve csittította a férjét.

— Mit csinálsz, szerencsétlen! — kiáltott rá nagy ijedelmében.

Az esztét veszített ember most az asszonyra rohant. Ez elkapta a kezét. Élet-halál harc fejlődött ki a hitestársak között. Az asszony az életét védelmezte és az életösztön nagyobb erőt öntött belé. Kicsavarta a férje kezéből a fejszét és nagy indulatában lesújtott vele az ara fe-

jére. A csapás oly szerencsétlen volt, hogy Lukács fejét kétfelé vágta. A szerencsétlen ember holtan roskadt össze. Jöttek a csendőrök, elhurcolták az asszonyt, az anyát. Egy csapásra öt gyermek lett apátlan, anyátlan. A boldogtalan asszony, akit a sorcsapások, a rettenetes élet, a temérdek nélkülözés testileg, lelkileg tönkre tett, nem bírta soká a börtön levegőjét. A pestvidéki törvényszék fogházában egy hónap után tüdővészben meghalt. Széjjel-szórodott az árván maradt familia. A legidősebb leány, aki 17 éves volt, szegényében elbujdosott, a fiu beszegődött a munkás-szanaszatóriumba szolgának, magára maradt a három apróság. A legidősebb volt Anna, a tíz éves. Két kis huga, Mária 8, Erzi 4 éves, nénjük oltalma alá menekültek, miután a jószívű emberek kiűldözték őket a faluból.

— Gyilkos asszony fattyui veszedelmet zuditanak a fejünkre, — indokolták kegyetlen eljárásukat a babonával és a három oszlopság földönfutó lett.

Gyenge lábuk nem vitte messze őket. Elbujdosott a szentendrei szőlők közé, ahol a csösz régi, viharvert kunyhójába menekültek az emberek és az idő haragja elől. Elhagyott, nádfedeles csöszház volt a hajlék. A község új viskót építettett a csösznek, nem zavarta hát itt a kiesiket senki. Miután volt fedél, amely alatt álomra hajthattak bozontos fejcsékéjüket, az éhező gyomor kielégítésére kellett gondolniuk. A négy és nyolc éves gyermekek minden reménysege a tíz éves Annus-

kában központosult és zokogással, amelyet fájdalomabbá tett a teljes elhagyatottság érzése, fordultak hozzá:

— Annuska, éhesek vagyunk!

És a kis Annusban feléledt a családfenntartó energiája. Ő maga is sirni szeretett volna, de elnyomta keservét. Vigasztalni kellett testvérkéit.

— Ne sirjatok, drágáim. Nem lesz ez mindig így! — és hogy szava ne legyen pusztá igéret, elindult kenyeret keresni.

Már úgy, a maga módja szerint. Besompolygott Szent-Endrere és bekopogtatott az első házhoz.

— Éhezünk, elpusztulunk, adjanak valami alamizsnát.

Akadnak jószívű emberek. Összeszedtek mindent, amit a ház körül találtak. Babot, burgonyát, lisztet, kenyeret és az Annuska boldogan sietett hugaihoz.

— Látjátok, jó az Istenke. Megsegít bennünket.

Lassankint berendezkedtek. Szalmából hordtak össze fekvő helyet, két téglából állítottak a kunyó elé tüzhelyet. Erre a két téglára tették a bográcsot, amit még hazulról magukkal hoztak, tüzet gyújtattak alá és Annuska megfőzte a burgonyát, meg a babot. Beszórtotta a házirendet. A galyakat tüzelőnek az erdőről a csepp Erzsike hordta össze, Mariska takarított, mosogatott, vizet hordott, Annuska pedig megszerelte a kenyeret. Rendes családi élet alakult ki a kis kiűldözöttek között. Annuskának

ség a népszerű politikussal egyesülne. S az egyenlőtlen versenyben, amelyet a magyar főváros tolytatott Bécsbe, szinte leverő volt: az osztrák székesfővárosnak nemcsak udvari élete, multja, tőkéje van több, hanem Luegerje is van. Vagy talán már, mire e sorok megjelennek: csak volt...

Uj főispáni titkár. A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Petneházy László miniszteri segédfogalmazót miniszteri fogalmazóvá nevezte ki és főispáni titkári minőségben szolgálattételre Borsod vármegye és Miskolc thjf. város főispánja mellé rendelte ki.

A Wekerle-féle adótörvény ellen. Az aradi kereskedelmi- és iparkamara ma ülést tartott. A gyűlés egyik érdekes tárgya volt az új adótörvények életbeléptetésének kérdése. A Kamarát ugyanis nem elégitették ki a Wekerle-féle adótörvények, amint ezt annak idején véleményében ki is fejezte és így a közgyűlés egyhangulag kimondta a csatlakozást amaz országos mozgalomhoz, amely a Wekerle-féle adótörvények életbeléptetését megakadályozni és a kormányt a teljes progresszivitás elvén felépült új adótörvények elkészítésére bírni akarja. Ellenben mint olyan testület, amely csakis közgazdasági és nem közjogi politikával foglalkozik, nem hajlandó az O. M. G. E. felhívására a kormánynál a Balkán-szerződések rendeleti uton való életbeléptetése ellen tiltakozni.

A Nemzeti Társaskör feloszlata. A Nemzeti Társaskör legközelebbi közgyűlésén elhatározza feloszlását és helyiségét átadja a Nemzeti Munkapártnak. A körben ma megjelent Khuen-Héderváry miniszterelnök és több vidéki vezető politikussal tárgyalt.

Az új párt szervező-bizottságának végrehajtó-albizottsága pénteken este 6 órakor tartja alakuló gyűlését.

nagy volt a tekintélye, hiszen boszorkányos ügyességgel tudta előteremteni az ennivalót, sőt olykor hus is, esemege is akadt. Ünnepnep volt az, amikor cukrot, vagy húst vitt haza Annuska. Kikeldült selejtes, uri gyerekektől ívetett ruhákat, szerzett fakó szalagokat és korai vénséggel fontoskodva öltöztette, cicomázta apró testvéreit, akik mint az üldözött vadak bujtak a gyenge gyermek oldalához és a hála ösztönöszerű megnyilatkozásával elnevezték kisanyának.

A kisanya felelősségérzete ezzel csak növekedett és Annus még jobb sorba szeretne volna helyezni testvérkéit. A nyár csak elmúlt nagyobb gondok közt, még az ősz szeszélyeit is kibírták valahogy, de zordul reájuk szakadt a tél. Mind a hárman fáztak, dideregtek, érezték, hogy aki a madarakról gondoskodik meleg tollakával, bizony az nem adhat nekik melegítő napsugarat, vagy buudát, amely alatt kinyújthatják meggémberedett lábcskájukat. Maguknak kellett gondoskodni védelemről. Szalmát hordták össze, azzal tapasztálták ki a kunyhót, rözse mindig akadt az erdőben, azt meggyújtották csak ugy szabadjában a kunyhóban és füstölgő, ropogó lángja mellett melegedtek. Annál keservebb volt a kisanya sorsa. Neki reggel el kellett indulni s ha majd elveszett is a méteres hóban, ennivalóról még is kellett gondoskodni. Eiszántan teljesítette kötelességét, de télen az emberek kegyetlenebbek, fukarabbak. Mintha a zord szél a jótekonyságra való hajlandóságot is héval futta

Héderváry bécsi utja.

Közös minisztertanács.

Távíratú tudósítás.

Arad, február 24.

Most már kétségtelen, hogy Khuen-Héderváry kormányelnök vasárnap Bécsbe utazik s részt vesz a közös minisztertanácson. Khuen vasárnap kihallgatáson jelenik meg a felség előtt és valószínűleg több főispán kinevezését iratja alá. Azonkívül jelentést tesz a helyzetről. Ma olyan hír terjedt el, hogy Apponyi Albert intencióihoz híven mozgalom indul új pártalakulásra.

Mai hireink ezek:

Uj pártalakulások?

Politikai körökben híre jár, hogy az alkotmánypártot, amely Andrássy Gyula gróf kívánságára, de a tagok nagyobb részének ellenzése dacára fölsozlott, ismét életre akarják kelteni. Egyelőre Dessesffy gróf kezdeményezésére az a terv, hogy Wekerle Sándor elnöke alatt társadalmi egyesület formájában fenn tartják az alkotmánypárt helyiségét s később ebből ismét kifejlesztik a hatvanhetes pártot. Az új párthoz állítólag Apponyi és több 48-as híve is csatlakozni fog.

Érdekes pártalakulásra készülődnek a fővárosban is. Bárczy István budapesti polgármester elnöke alatt több előkelő fővárosi bizottsági tag, a demokrata párt vezéremberei, demokratikus alapon álló új városi pártot akarnak alakítani, mely az általános választói jog alapján állana. A pártalakítást Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő kezdeményezte.

Az előbbi pártalakítási híre vonatkozólag Széll Kálmán tévesnek jelenti ki ezt a hírt, valamint azt is, hogy ő részt venne valamilyen pártalakításban. Andrássy Gyula gróf is ugyanígy nyilatkozott.

Khuen—Tisza—Lukács.

Az új pártban felmerült állítólagos és tegnap már hivatalosan meg is cáfolt konfliktusról ma egy esti lap azt írja, hogy a differenciák különösen Lukács és Khuen, illetőleg Lukács, Khuen és Tisza István között merültek fel.

„Khuen-Héderváry már meg is ígérte Lukácsnak, — írja ez a lap — hogy a főispáni kinevezéseknél az ő aspirációit is figyelembe veszi és ezt Lukács László előtt kötelezően ki is jelentette, akinek a választói reform dolgában is tett ígéreteket, csak hogy megakadályozza a válság kitörését. Khuen tehát Lukács felé hajlott, amit viszont Tisza István gróf nem nézhet nyugodtan. Hiába igyekezett őt Khuen kapacitálni, hiába fejtegette előtte, hogy az általános választói jogot fölveszik ugyan a programba, de nem az aktuális pontok közé, hanem olyan előkészületeket tesznek, hogy annak megvalósításának időpontja meg sem állapítható, Tisza nem hallgatott ezekre az érvelésekre, hanem követelte, hogy az ő álláspontja érvényesüljön. Nem is tudtak megegyezni, s tegnap este már a Nemzeti Társaskörben azt beszéltek, hogy Tisza nem vállal mandátumot. Tisza állítólag annyira összekülönbözött tegnap Khuennel és Lukácssal, hogy ismét visszavonul a politikától. Ebből ered az a hír, hogy ő nem vállal mandátumot. A hivatalos oka az ő visszavonulásának a betegsége lesz. Nevezetesen azt fogják mondani, hogy régi szembaja annyira kiújult, hogy kénytelen a legteljesebb nyugalomba visszavonulni. — Így tehát Khuen Zichy János gróf és az udvar segítségével a helyzet ura maradt.”

Ezeket a híreket illetékes helyen teljesen alapnélkülieknek mondják. Lukács pénzügyminiszter délben meglátogatta Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt, akivel hosszasan tanácskozott. A miniszterelnök ma Tisza Istvánnal hosszasan tárgyalt.

A miniszterelnök bécsi utja.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök szombaton vagy vasárnap Bécsbe utazik, hogy részt vegyen a hétfőn tartandó közös minisztertanácson. Ez a tanácskozás a balkán-államokkal kötendő kereskedelmi szerződéseket fogja tárgyalni, többek közt a fenyegető szerb vámháborút. A tárgyalások előkészítésére Rösler külügyminiszteri osztályfőnök ma Budapestre érkezett és délelőtt a kormány több tagjával tanácskozott, délután pedig visszautazott Bécsbe.

Ejjel jelentik, hogy Khuen-Héderváry vasárnap reggel utazik Bécsbe és részt vesz a

volna be, mintha a jobb érzés is megdermedne a fagyasztó hideg hatása alatt.

Kevesebb volt az alamizsna, szárazabb a kenyér, sőt olykor-olykor el is maradt. Annuska kétségbeesve látta, hogy az éhség napjai kopogtatnak az ajtón. Ugy érezte, hogy ő elbírja a szenvedéseket, keresztül vergődik vézna testével a nélkülözések hullámain, de testvéreit féltette, kétségbeesetten keresett új jövedelmi forrást. Elment tolat fosztani, uri házakhoz mosogatni és ami ételmaradékot ott összeszedtek, vitte ki a szőlőhegyre meggémberedett tagokkal, de örömmámmal.

Nehezen keresztülvergődtek a télen. A tavaszi napsugár új életkedvet fakasztott a korai érésre szorított gyermeklelkében és megint derűsre vált a három árva nyomoruságos hajléka. A kisanya jobb kedvvel szedte össze a kenyeret, nagyobb gondal tisztogatta a kis Erzsit, meg a Marit, de az elmúlt tél nagyobb élettapasztalattal termékenyítette meg a gyermek fogékony lelkét. Az emberek köszívüségét nyomokut hagyott benne.

Egy napon baj történt. Csendőrk jelentek meg a csöszkunyhóban, kiszórtak onnan mindent, szétszedték még a tetőt is, felásták körülötte a földet. „Házkutatót” tartottak. Nem találtak semmit. Vallatóra fogták a kisanyát, megcibálták, rákiabáltak, de az apróság csak sirt, csak jajgatott és a nyomozó csendőrk minden kérdésére stereotípe felelte:

— Nem!... Nem!...

Eredménytelenül végződött a nyomozás. A

faluban is híre futott a dolognak, kíváncsiskodva érdeklődtek, hogy mi történt. Kiderült a következő: A kisanya beállított egy hentesboltba és valami ennivalót kért testvérkéinek. A gazda dühösen förmedt a tízéves gyerekekre:

— Pusztulj innen gyilkos ivadék! Dögöljeteek éhen!

A jéllakott ember morál-filozófiáját nem értette a gyerek, kisomfordált sírva a boltból, de eltűnt vele együtt az egyik asztalról egy pénztárca is, amelyben tízenkét korona volt. A gyanu természetesen a kisanya ellen irányult.

A faluban nyomban találtak rá közismert közmondást a derék emberek. Az ügyes-bajos dolgok megtárgyalása során rásütötték a tízéves családfentartóra:

— Az alma se esik messze a fájától!

És az ige terjedt, általános lett.

Hiába sütött fel a nap, hiába érlelte dusan a kalászt, a három árvára rászakadt a kegyetlenség örök tele. Mindenhol kidobták, üldözték, kiverték a kisanyát. Szószoros értelemben abból éltek, amivel az ég táplálja az ő madarait. Az utszéli fák gyümölcseiből táplálkoztak. A kisanya már dolgozni akart, de munkát se kapott. A nyarat, az őst átvergődtek s az ideitelen, amikor már nem találtak a mezőn, az erdőben semmit, ami éhségüket csillapítsa, a kisanya megjelent a faluban és vásárolt húst, kenyeret és koronával fizetett. Persze, hogy nagy volt a szenzáció. Szóltak a csendőrknek, a

közös minisztertanácson. A miniszterelnök ez alkalommal kihallgatáson is jelenik meg a királynál, hogy az utóbbi idők eseményeiről jelentést és egyszerűsített előterjesztéseket tegyen.

A törvényhatóságok állásfoglalása.

Marostordavármegye törvényhatósági bizottsága Köllő alispán elnöklésével ma délelőtt tartotta rendes első tavaszi közgyűlését, melyen a bizottsági tagok teljes számban jelentek meg. Jelen volt a közgyűlésen Gál Sándor, a képviselőház elnöke, Bethlen István gróf orsz. képviselő, Désy Zoltán volt államtitkár, Teleki Domokos gróf és Toldalaghy László gróf is. Tudomásul vette a közgyűlés mindenekelőtt Andrássy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf és Darányi Ignác volt miniszterek bucsu-leiratát, majd Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök leiratát tárgyalták, mely az új kormány kinevezését jelenti be a törvényhatóságnak. Az állandó választmány javaslatával szemben a közgyűlés Bethlen István gróf orsz. képviselő javaslatát fogadta el, mely szerint a törvényhatóság törvényesnek ismeri el a Khuen-Héderváry Károly gróf vezetésével megalakult kormányt, de iránta bizalommal nem viselkedik, mert a háznak az exlexben való elnapolásával megsértette az 1867-iki törvényt.

Kecskemét város törvényhatósági bizottsága ma tartott közgyűlésén egyhangulag kimondotta, hogy az új kormány kinevezését tudomásul veszi. Támogatását nem helyezi azonban kilátásba. Az önként befizetett adók beszállítását nem tiltja el. A közgyűlés 25 tagu alkotmányvédő-bizottságot küld ki. Hire jár, hogy a törvényhatóság egyik kerületében a kormány egy tagját akarja felléptetni.

Abaujtonnavármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt közgyűlést tartott, melyen igen sokan vettek részt. A közgyűlés mindenekelőtt sajnálattal tudomásul vette Szalay László főispán lemondását. Mikor az új kormány kinevezéséről szóló leiratot felolvasták, óriási zaj támadt.

— Bécsi szolgák! — kiáltották mindenfől.

A leirat felolvasása után az állandó választmány a következő javaslatot tette:

Mint hogy a kormány immár nyilvános-

ki megfigyelte Annuskát. Egy napon tetten érte, hogy az erdőben egy fa alól kiásott egy koronát. Nyomban magával hurcolta a városházára. Megvolt a bizonyíték. Annuska nem is tagadta tovább. Ő vitte el a pénzt a hentesboltból.

— De visszaadtam volna — mentegetőzött sirva.

— Miből, te? Senki gyereke!

— Hát ha termelt volna.

Az érthetetlen választ nyomban megmagyarázta bájos naivsággal. Azért ásta el a koronákat egyenként a földbe, mert azt hitte, hogy kinő és többet terem. Amikor azután a szükség napjai rájuk szakadtak, egyenként szedte elő a föld alól a terméketlen koronákat. A zord igazságszolgáltatás nem engedte szabadon a gyereket. Nemsokára fog ítélkezni fölötte a gyermekbíróóság.

A kisanya nélkül maradt apróságok pedig éhen pusztultak volna, ha Perjessy György szentendrei lapszerkesztő nem veszi a gondjaiba.

Megkérdeztem a hatóságokat, hogy mi lesz az árvákkal. Ezt a felvilágosítást kaptam:

Bizony, közsegélyben nem részesülnek. Az árvaszéknél most folyik az eljárás, hogy elhagyottaknak nyilvánítottassanak. Majd azután gondoskodnak róluk.

Addig épen elpusztulhatnak.

Eszembe jut a szegedi eset. A kiszabadult gyilkosnak százakat gyűjtenek össze a „könyörületos” emberek, de Szentendrén éhen pusztulhat három apátlan, anyátlan árva.

Balla Jenő.

ságra jutott programja szerint a nyilvánvaló céllal vállalta el a kormányzatot, hogy a nemzetet még a tételes közjog keretében is kétségtelenül megillető jogai megszerzésére irányuló törekvéseiben is visszaszorítsa és a nemzet életműködését a nemzeti lét fokozatos kiépítése helyett a lemondás végzetes útjára terelje: a vármegye közönsége a kormány iránt bizalommal nem viselkedik.

A javaslatot egyhangú lelkesedéssel elfogadták.

Gyuláról táviratozzák: Békésmegye mai közgyűlésén a kormány hivatalba lépését egyszerűen tudomásul vették.

Választási mozgalmak.

Távirati tudósítás.

Arad, február 24.

A nyitrai kerületben Mérey Lajos Justh-párti képviselő újra fellép. Vele szemben Thuróczy Vilmos volt főispán a kormánypárt jelöltje.

Ersekújváron Kovács Pál néppárti és Justh Szilárd kormánypárti jelöltek fognak egymással szemben állni.

A zsámbokréti kerületben a kormánypárt Petrikovics Aladár tapolcsányi ügyvédet jelölte.

Sátoraljaiújhegyről jelentik: Czibur Bertalan, a nagymihályi választókerület orsz. képviselője, választói előtt kijelentette, hogy nem vállal többé mandátumot. A választópolgárság a napokban tart értekezletet a jelölés dolgában.

A székelyudvarhelyi városi kerületben Kállay Tamás Justh-párti képviselővel szemben Ugron Akos volt főispán lép föl Khuen-párti programmal.

Oklándezen Hinléder Ernő Justh-párti képviselő ellenjelöltje Heltai Ferenc kormánypárti lesz.

Szekszárdról írják: A bonyhádi kerületben Perczel Dezsőt, a pincehelyiben Kammerer Ernőt, a szakcsiban Nagy István főszolgabíró, a kölesdi kerületben Bartal Bélát, a paksiban pedig Niefergalb Nándor dunaföldvári jegyzőt léptetik fel. A Kossuth-párt jelöltjei Szekszárdon Szabó Károly jelenlegi képviselő, akivel szemben Steiner Lajos szekszárdi ügyvédet is száradékoznak fölépíteni szintén Kossuth-párti programmal. A szakosi kerületben már két jelölt is van: Szluha Pál földbirtokos és Huszár Zoltán fővárosi tanító. A bonyhádi kerületben Dóry Pál volt békésmegyei főispán, a pincehelyiben Rátkay Lászlót, a paksiban Madi Kovács Jánost lépteti fel, valamennyit Justh-párti programmal. A kölesdi kerületben még nem állapodtak meg a 48-as jelölt személyében.

Nagy Dezső, a budapesti VIII., Józsefváros képviselője, Bakonyi Samu és Lovászy Márton orsz. képviselők társaságában résztvett a józsefvárosi függetlenségi polgárok párt szervező gyűlésén, amelyet ma este tartottak meg. Az értekezleten a józsefvárosi függetlenségi párt nagy tömegben vett részt s bizakodással tekint a választások elé.

A tusnádi függetlenségi- és 48-as párt újból jelölte Nagy Györgyöt egyhangú lelkesedéssel s elhatározta, hogy sem fuvart, sem ellátást nem kívánnak. Nagy György dr.-t Sepsiszentgyörgyről is felkérték jelöltnek, de Nagy kijelentette, hogy régi kerületében marad, más helyt fel sem lép s maga helyett nyílt levélben ajánlotta Korék Endre ev. ref. lelkészt, az ottani függetlenségi párt elnökét. Sepsiszentgyörgynek eddig Bene István dr. volt a képviselője.

Marosvásárhelyről jelentik: Gál Sándor, a képviselőház elnöke, ki jelenleg Marosvásárhelyen tartózkodik, onnan Szászrégenbe megy, majd kerületébe, Nyárádszeredára utazik. Gál Sándoron kívül jelöltek lesznek Kis Menyhért kormánypárti és Szoboszlay László Justh-párti.

A sárvári kerületben hír szerint Istóczy antiszemita agitátor fia, ifjabb Istóczy Kálmán lép fel.

Márosvásárhely első kerületében Fenyvesi Soma Kossuth-párti képviselővel szemben Székely Ferenc igazságügyminiszter lép fel

kormánypárti programmal, de fellép Kossuth-párti programmal Szakács Péter is. A második kerületben Désy Zoltán Kossuth-párti és Petris Zsigmond Justh-párti lesznek a jelöltek.

Mezőség: Bethlen István gróf Kossuth-párti ellenjelöltje Teleky István gróf kormánypárti lesz.

Akosfalván Sánta Albert a kormánypárt, Rozsnyay István a Kossuth-párt jelöltje.

Gernyeszegen a Kossuth-párti Farkas Alberttel szemben Harsia János lép fel román nemzetiségi programmal.

Tatatóvárosban ma megalakult a nemzeti munkapárt. Küldöttséget menesztettek a miniszterelnökhöz, hogy kormánypárti jelöltet kérjen. Pártonkívüli programmal Szemere Miklós lép fel.

Nyitráról jelentik: Markhot Aladár, a vágújhegyi kerület volt alkotmánypárti jelöltje mai beszámolóján kijelentette az új pártba való belépését.

Szombathelyen Székely Ferenc igazságügyminiszter lép fel Gotthard Sándor Justh-pártival szemben. A néppárt is fog jelöltet állítani.

A kőszegi kerületben a néppárt Laehne Hugó Justh-pártival szemben Schertrosz gróft jelöli.

Vasváron Buzáth Ferenc néppárti képviselő ellenjelöltje Széll Ignác volt államtitkár lesz kormánypárti programmal.

Körmenden Beck Lajos Justh-párti ellen a kormánypárt szándékozik ellenjelöltet állítani.

Nemetújváron Simonyi Semadam Sándor néppárti ellen Rosenberg Gyula lép fel kormánypárti programmal.

Szentgotthárdon Széll Kálmán ellenjelöltje Somsich Béla gróf lesz.

Nagykőrösről táviratozzák: A függetlenségi párt intéző bizottsága Barabás Béla elnöklésével tartott ülésén egyhangulag abban állapodtak meg, hogy minden erővel fenn kell tartani a függetlenségi párt egységét és egyesíteni kell a két függetlenségi pártot, mert félt, hogy a választások után ez nem fog sikerülni.

Győrön ma délután alakult meg a Nemzeti Munkapárt. Tisza István nevének említésekor a szociálisták abcugoltak.

VIDÉK.

Csanádmegye főispánja. Több lap azt írta, hogy Csanádmegye főispánjának Návay Tamást nevezik ki. Illetékes helyről a következő sorokat írják: A hír, hogy a vármegye főispánjává újból Návay Tamást fogják kinevezni, téves. Semmi szín alatt sem hajlandó a följánlott állást elfogadni. Kilépett ugyan a függetlenségi pártból, de mint e párthoz tartozó, lévén a közelmúltban a vármegye főispánja, ennek konzekvenciáit teljes mértékben levonta saját magára nézve s félreállott. Ezt maga Návay Lajos erősítette meg közvetlenül. Főispánul, hír szerint, egy fiatal vármegyebeli birtokos van kiszemelve, aki jelenleg a bécsi magyar minisztériumban teljesít szolgálatot. — Makóról táviratozzák a Magyar Távirati Irodának: Budapesti beavatott politikai helyről érkezett jelentés szerint Csanád vármegye főispánjává Jakabffy István csanádmegyei nagybirtokost fogják kinevezni. A kinevezés a legközelebbi napokban fog megtörténni.

Az újszentanna—orosházi vasut és annak Bráddal való összeköttetése tárgyában — mint a Váltalkozók Lapja írja — az érdekeltség körében mozgalom indult meg, melynek eredményeképpen a jövő hóban Magyarbánhegyesen vagy Kúsgótán értekezlet lesz. A megbeszélte terv szerint a kilátásba vett új vasutvonal Újszentannát, Kurticsot, Mácsát, Kisiratoszt, Kevermest, Dombiratoszt, Kunágótát, Almáskamarsást, Magyarbánhegyest, Nagybánhegyest, Szöllőst, Pusztaföldvart, Csanádapáca egy részét és Orosházát vonná érdekkörébe.

Az Aradi Hitelbank bűnpöre.

Szántó Izidor és Ujházy Andor a bíróság előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 24.

Az aradi törvényszék ma kezdte meg Szántó Izidor, az Aradi Hitelbank volt vezérigazgatója és Ujházy Andor a takarékpénztár volt főkönyvelője ellen folyamatba tett bűnügy tárgyalását. A kir. ügyészség a vádlottakat üzleti könyvek és okiratok, valamint a mérleg meghamisításával, továbbá hét rendbeli magánokirathamisítással vádolja.

Szántó Izidor, mint a nyomozás során, a főtárgyalás alatt is ártatlanságát hangoztatja. Azt mondja, részben nem tudott a büncselekményekről, részben amivel vádolják, az nem bűn. Amíg Szántó Izidor ilyen határozottan tagad, addig Ujházy Andor — aki jelenleg is vizsgálati fogságban van — töredelmes beismerő vallomást tett. Beismerte az általa elkövetett váltóhamisításokat és a mérleg-hamisítást is.

A kihallgatott könyvszakértők vallomása egyaránt terhelő Szántó Izidorra és Ujházy Andorra nézve, de természetesen a tárgyalás további menete fogja megmutatni, hogy ezek a vélemények mennyiben állhatnak meg.

A tárgyalás főanyagával ma végzett a bíróság. Holnap a kisebb vádpontokra kerül a sor és valószínűleg holnap este ítélet lesz az ügyben.

A tárgyaláson Köller János táblai bíró elnököl, szavazóbírák Nagy József és Lukács Miklós, a vádhatóságot Pogonyi Nándor kir. ügyész képviseli. Szántó Izidort Somló Armin dr., Ujházy Andort Deutsch Izsó dr. védelmezi.

A tárgyalásról részletes tudósításunk itt következik:

A vádlottak személyi viszonyai.

A tárgyalás megnyitása után Köller János elnök a vádlottakat személyi viszonyaikról hallgatta ki.

Szántó Izidor elmondja, hogy Aradon lakik, izraelita. Nős, három gyermek atyja.

— Mi most a foglalkozása?

— Könyvelő vagyok Zinner Vilmosnál.

— Azelőtt mi volt a foglalkozása?

— Az aradi Hitelbank vezérigazgatója voltam.

— Milyen iskolákat végzett?

— Kereskedelmi iskolát.

— Van valami testi fogyatkozása?

— Nincs.

— Büntetve volt-e már?

— Nem.

Ujházy Andortól megkérdi az elnök:

— Van előneve is?

— Igen, budaméri az előnevem.

— Hány éves?

— Huszonkilenc.

— Hol született?

— Budapesten.

— Hol lakik?

— Aradon. A feleségem itt lakik a Választó-utcában.

— Milyen a vallása?

— Református.

— Gyermekei vannak?

— Igen, két gyermekem van.

— Mi a foglalkozása?

— Könyvelő voltam az aradi Hitelbanknál, jelenleg nincs állásom.

— Milyen iskolákat végzett?

— Öt gimnáziumot és katonai akadémiát.

— Büntetve volt már?

— Nem voltam.

Az elnök ezután megállapította, hogy az idézettek valamennyien megjelentek és mint-hogy a védők és az ügyész a tárgyalás megtartását kívánták, a bíróság azt elrendelte. Felolvasták a vádiratot.

Az elnök: Elsősorban a mérleg-hamisításra vonatkozó vádat fogjuk tárgyalni.

Szántó Izidor kihallgatása.

Az elnök (Szántóhoz): Hallotta a vádat a mérleg-hamisításra vonatkozólag? Az a vád, hogy önök Ujházy Andorral ráhamisították az 1907. és 1908. évi mérlegekre Drechsel Gyula báró, Drechsel Béla báró és Martics Győző felügyelő bizottsági tagok nevét. Megértette a vádat és elismeri a bűnösségét?

— A vádat megértettem, de bűnösnek nem érzem magamat, mert ugy a két Drechsel bárót, mint Marticsot felügyelő-bizottsági tagokká választotta a közgyűlés. Azon a közgyűlésen, a melyen ez megtörtént, Martics Győző is jelen volt. Én Drechsel Béla báró aláírását valódinak tartottam, mert a tisztviselőknak a mérleget aláírás végett átadtam és nekem azzal adták vissza, hogy rendelkezésemet teljesítették. Nekem nem volt érdekemben, hogy az aláírások meghamisítottassanak. Ártatlan vagyok.

— Önnek, mint vezérigazgatónak kötelessége lett volna meggyőződést szerezni, hogy Drechsel báró elfogadta-e a felügyelő bizottság elnökségét és aláírta-e a mérleget. Meggyőződött ön erről?

— Drechsel báróval levélben közöltük, hogy felügyelő bizottsági taggá választottuk. A mérleget átadtam Ujházy-nak, hogy aláírás végett küldje meg Drechsel bárónak. Ő azt mondta, mikor visszaadta, rendben van, a mérleget a báró aláírta.

— A mérleget, mint valódit ön terjesztette a bíróság elé?

— Igen, de arról nem volt tudomásom, hogy az azon levő Drechsel báró aláírása hamis.

— Miért nem győződött ön meg arról, hogy Drechsel báró elfogadja-e a megválasztást. Hiszen Drechsel báró sohasem volt az intézetben.

— Nem tartottam szükségesnek, hogy érintkezsem vele.

— Tudja ön, hogy ki hamisította a nevet a mérlegre? — kinek állhatott az érdekében?

— Nekem nem állott érdekemben. Talán Ujházy-nak állott érdekében azért, hogy a takaréknál megerősítse a pozícióját. Talán azért, hogy miután ő ajánlotta sógorát, nem akarta blamirozni magát, hogy az még a mérlegetsem írja alá.

Ujházy Andor vallomása.

— Megértette a vádat, elismeri a bűnösségét? — kérdezte az elnök Ujházytól.

— Elismerem. Drechsel báró aláírását én hamisítottam az 1907. évi mérlegre, de Martics aláírását nem.

— Adja elő az 1907. évi mérlegre vonatkozó észrevételeit és mondja el, hogyan történt a hamisítás?

— Mikor a mérleg kész volt, Szántó Izidor átadta nekem, küldjem el aláírás végett Drechselnek Gyulára. Én átvettem a mérleget, de nem küldtem el, hanem hazavittem a lakásomra, aláírtam és három nap múlva visszavittem, átadtam Szántónak azzal, hogy Drechsel báró aláírva visszaküldte a mérleget.

— Miért tette ezt?

— Hónapokig állás nélkül bolyongtam. Ekkor összetalálkoztam Szántó Izidórral, aki felajánlotta nekem a Hitelbank főkönyvelői ál-

lását. De hozzátette azt is, hogy állásomat csak akkor foglalhatom el, ha előkelő rokonaim körében részvényeseket gyűjtök. Én megpróbáltam gyűjteni, de nem sikerült, mert rokonaim kijelentették, hogy csak olyan értékpapirokat vesznek, amelynek értékeit ismerik. Én tehát, hogy a pozícióm, illetőleg állásomat biztosítsam, egy részvényt jegyeztem Drechsel Béla báró nevére és azt saját pénzből le is fizettem. A hamisításra pedig az vitt rá, mert azt gondoltam, hogy ha sógorom a felügyelő bizottság elnöke, akkor nekem biztos állásom van.

— Nem gondolta meg a hamisítás következményeit?

— Nem tudtam, hogy büntetendő cselekményt követek el.

— Az 1907. évi mérlegre nézve Szántó tudta, hogy Drechsel aláírása hamis?

— Nem tudta. Ő abban a hiszemben volt, hogy Drechsel báró sajátkezűleg írta alá a mérleget.

— Hát ön nem tudta, hogy más nevének aláírásával bünt követ el?

— Nem. Katona voltam és kiszabadulásom után öt hónapra a Hitelbank főkönyvelője lettem. Üzleti könyveket azelőtt nem is láttam. Fogalmam se volt a könyvelésről. Nem tudtam, hogy mit szabad és mit nem. Én tényleg azt hittam, hogy a mérleg aláírása csak formalitás. Itt voltam először állásbar, amint a katonaságtól kijöttem.

Vallomás Szántó ellen.

Ezután áttértek az 1908. évi mérlegre.

Az elnök: Ön írta alá erre a mérlegre Drechsel báró nevét?

— Én. Tettem ezt pedig azért, mert Szántó Izidor erre rábírt. Azt igyekezett ugyanis velem megértetni, hogy ez tisztára formalitás és én, mivel a bárónak sógora vagyok, ugysis képviselem az ő vagyoni érdekeit, felhatalmazva érezhetem tehát magamat arra, hogy a nevét a mérlegre ráírjam.

— Martics neve rajta volt akkor már a mérlegen?

— Igen.

— Drechsel báró 1908-ban sem volt az intézetben és nem értesítette a takarékot, hogy elfogadja a megválasztását?

— Nem.

— Értesítette ön 1908-ban Szántót arról, hogy Drechsel báró egyáltalában nem fogadta el a felügyelő bizottsági elnökséget?

— Nem értesítettem. Szántó 1908-ban is abban a véleményben volt, hogy Drechsel báró a felügyelő bizottság elnöke.

— Martics volt-e valaha az intézetben és meggyőződést szerzett-e a könyvvezetésekről?

— Martics többször volt az intézetnél, de a könyvvezetéseket nem nézte.

— Ismerte ön Martics aláírását?

— Igen, a részvényjegyzési ivről.

— Mikor Martics megtudta, hogy a mérlegen levő aláírása hamis, mit mondott Szántó?

— Azt mondotta, legyünk Marticscsal szemben szolidárisak és valljunk ellene.

Szántó a szembesítésnél szemébe mondja Ujházy-nak, hogy vallomásának ez a része valótlan.

A tanuk.

Következett a tanuk kihallgatása. Az első tanu Drechsel Béla báró, békésgyulai állomásfőnök. Az általános kérdéseknél kijelenti, hogy Ujházy Andorral sógorsági viszonyban áll.

Az elnök: Bemutatom önnek az 1907. évi mérleget, amelyre az ön neve van írva felügyelő bizottsági elnöki minőségben. Ez az aláírás öntől származik?

— Nem.

- Tudja-e, ki írta oda a nevét.
- Nem tudom.
- Bemutatom önnek az 1908. évi mérleget; az azon levő aláírás sem öntől származik?
- Nem.
- Volt arról önnek tudomása, hogy tagja a Hitelbank felügyelő bizottságának?
- Nem tudtam róla.
- Nem irt önnek az intézet erre vonatkozólag levelet?
- Nem. Ilyen értesítést sohasem kaptam.
- Ujházy sem szólt erről önnek soha?
- Nem, sem levelet nem irt nekem erre vonatkozólag.

Szántó Izidor (közbeszól): Nekem felolvastak egy levelet azzal, hogy azt elküldötték Drechsel bárónak. Ebben közölve volt, hogy felügyelő-bizottsági elnökké választották.

Az elnök (a tanuhoz): Kárt nem szenvedett ön ez ügyből?

— Eddig még nem.

Martics Győző a következő tanu.

Az elnök: Az 1907. évi mérlegen látható aláírás az öné?

— Nem az enyém.

— Ki írta oda az ön nevét?

— Nem tudom.

— Nem adott nevének aláírására senkinek felhatalmazást?

— Nem.

— Volt-e arról tudomása, hogy ön tagja a felügyelő bizottságnak?

— Nem. 1907-ben felkértek, hogy egy igazgatósági tagságot fogadják el, de erre nem voltam hajlandó. A felügyelő bizottsági tagságról szó sem volt. Mikor pedig jóval később ez irányban is levelet intéztek hozzám, nyomban válaszoltam, hogy a felügyelő bizottsági tagságot nem fogadom el.

— Nem volt ön jelen azon a közgyűlésen, amelyen felolvasták a nevét, mint felügyelő bizottsági tag nevét?

— Voltam gyűlésen, de ott az én nevemet sohasem olvasták fel.

— Mi történt mikor ön megtudta, hogy aláírása hamis?

— Szántó térden állva könyörgött, ne csinálják további eljárást. Ő írást ad nekem s ha valami kár ér, az apósa megtéríti a káromat.

Szembesítés után Szántó kijelenti, hogy a tanu vallomásának ez a része valótlan.

Az írásszakértők.

Ezután Almásy Pál és Szathmáry István írásszakértőket hallgatták ki. Mindketten kijelentik, hogy a mérlegen levő Martics Győző aláírás, nem Martics Győzőtől származik. Azt biztosan megállapítják, hogy az aláírás nem Szántótól származik. Az írásvonások Ujházy Andor írásához hasonlítanak, de határozottan nem állíthatják, hogy Ujházy írta.

Mit mondanak a banktisztviselők?

Zimmermann Lambert, a Hitelbank volt és jelenlegi könyvelője a következő tanu. Előadja, hogy tudomása szerint az összeg, amely a mérlegen tartalékalap gyanánt van feltüntetve, nem felel meg a valóságnak. A tartalék sokkal nagyobb összeggel van beállítva, mint amilyen tényleg volt. A részvényesek ugyanis nem fizették be az öt korona alapítási díjat, mégis ezt az összeget Szántó Izidor utasítására a tartalékalaphoz csapták.

Az elnök: A felügyelő bizottsági tagok közül volt-e valaki az intézetben?

— Nem; egyszer se gyakorolta senki sem felügyelő bizottsági tagsági jogát.

Az elnök (Szántóhoz): Miért adta ön azt az utasítást, hogy a tartalék összeget a mérlegen feltüntetett összeggel tüntessék ki.

Szántó Izidor: Közgyűlési határozat volt, hogy a részvények után 5 korona alapítási díj fizetessék és a befolyt összeg a tartalék-alaphoz utaltassék. Azért adtam ezt az utasítást.

Baráth Jánost, a Hitelbank pénztárosát hallgatják ki ezután.

Az elnök: Milyen körülmények között jött létre az 1908. évi mérlegkészítés?

— Nem tudom. Csak annyit tudok, hogy valótlan, fiktív tételek is vannak benne.

— Nem győződött ön arról meg, hogy melyek a hamis tételek?

— Nem. Annyit tudok, hogy Szántó és Ujházy a mérleg készítéséről gyakran sutogtak és Szántó újra és újra elkészíttette Ujházyval a mérleget, mert az előbbi nem tetszett neki.

A könyvszakértők.

Révész Nándor és Baros Dezső könyvszakértők az 1907. évi mérlegnek több tételét, nevezetesen, amely a betét, folyószámla és váltótárcára vonatkozik, hamisnak, illetőleg fiktívnek mondják. Hasonlóan nyilatkoznak az 1908. évről szóló mérlegről is. Megállapították a szakértők, hogy a részvények legnagyobb része kitöltetlenül hevert az intézetnél, ennek dacára a mérlegben eladottaknak volt feltüntetve. A tartalékalapba feltüntetett összeg nem létezik, egyszerűen mérlegszépités szempontjából iktatták oda.

Lukáchy bíró kérdéseire a szakértők elmondják a „Délmagyarországi Hiteltudósító” alapításának ismert történetét.

A váltóhamisítások.

Az első vádpont letárgyalása után áttértek a váltóhamisítások vádjára. 1907. október hó 25-én Ujházy Andor egy 600 koronáról szóló váltót nyújtott be leszámítolás végett a Hitelbankhoz. A váltón, mint elfogadó, illetőleg forgató és kibocsátóként Drechsel Béla báró és dr. Drechsel Gyula báró szerepelt. A váltó összegét kifizették.

Ugyancsak egy 600 koronáról szóló váltót nyújtott be 1908. október 8-án Ujházy Andor a Hitelbankhoz, melyen elfogadóként, illetve kibocsátóként Vozáb József és Tagányi Sándor dr. szerepelnek.

Az elnök (Ujházyhoz): Elismeri, hogy ezeket a váltókat ön hamisította?

— Igen, elismerem, de kényszerhelyzetben, megszorult viszonyaim között tettem. Árverés volt kitűzve ellenem.

A tanuként kihallgatott Drechsel bárók és Vozáb József is azt vallották, hogy a váltókat nem írták alá, az azokon látható aláírások hamisak.

Ezután azt a váltóhamisítási ügyet tárgyalták, amelyben az ügyész azzal vádolja Ujházyt, hogy Domonkos László vizsgálóbíró és neje nevére egy 600 koronás váltót hamisított.

Az elnök: Elismeri erre a vádpontra nézve a bűnösségét?

— Igen. Ez volt az első váltóhamisításom. 1907. szeptember 12-én követtem el. Az intézetnek cégbejegyzése még nem érkezett le a bíróságtól és nekem pénzre volt szükségem, hogy lakbért fizethessem. Szántó Izidortól előleget kértem, de nem adott. Azt mondta: hozzak egy váltót, majd leszámítolják. De nem tudtam olyan embert, aki kezeskedett volna értem. Előtte való nap feleségemmel Domonkos László vizsgálóbíróknál voltunk látogatónál és így jutott eszembe, jó lenne az ő nevére váltót hamisítani. Ez senki előtt sem lesz gyanús. Így is történt.

— Hogy derült ki a váltóhamisítás?

— A vizsgálóbíróknál voltam kihallgatáson, amikor már letartóztatták. A bírónak egyszer a telefonhoz kellett menni és én ezt az időt felhasználtam arra, hogy bele nézzek az előtte

levő, Aradi Hitelbank üzleti könyvébe. Megpillantottam ott Domonkos László nevét és nehegy a vizsgálóbíró észrevegye és ezáltal egy eddig fel nem derített hamisítást fedezzen fel, a könyvlapot kiszakítottam és zsebre dugtam. A fogházór észrevette ezt és feljelentett. Így derült ki a hamisítás.

Domonkos László vizsgálóbíró hallgatták ki ezután, aki megerősítette a könyvlap kitépést illetőleg Ujházy előadását.

Az elnök: Adott ön felhatalmazást Ujházy-nak, hogy nevét a váltóra ráírassa?

— Nem. A feleségem se adott.

Heinermann József hordár igazolja, hogy Ujházy Andor gyakran adott neki át arany- és ezüstnemű tárgyakat elzálogosítás végett, amit valószínűleg szorult helyzetben tett meg.

Dengi Alajos és Najmányi Béla végrehajtó ugyancsak Ujházy anyagi viszonyairól tesznek vallomást.

Az elnök ezután a tárgyalást felfüggesztette és holnap reggel kilenc órakor fogják folytatni.

A svihák herceg.

Bűnvádi feljelentés Don Miguel ellen.

Távirati tudósítás.

Arad, február 24.

Ha a jelek nem csalnak, akkor Miguel brazanzai herceg adósságainak sokat szellőztetett ügye nemcsak a polgári, hanem a büntető-bíróságokat is foglalkoztatja. Mindkét érdekelt fél, a herceg és a hitelezők bűnügyi feljelentést tesznek egymás ellen és már a napokban meg is indul a bűnvádi eljárás a nagy nyilvánosság előtt tárgyalt pénzügyletek miatt.

A bűnügyi feljelentés okának megértéséhez szükséges tudni, hogy Miguel herceg vagyontalan és évek óta tekintélyes összegű adósságot halmozott össze és most, hogy feleségül vette Stewart amerikai többszörös milliomos leányát, szeretne az adósságok megfizetése alól kibujni. Feleségének családja nem akarta elismerni a tartozásokat és ezért az utóbbi időben a herceg ellen a pereknek egész sorát indították meg a hitelezők. Uzsorával vádolta meg a herceg a hitelezőit, de ezek súlyos támadással feleltek a vádra.

Például szolgálhat erre az a polgári per, melyet Parizer Henrik, a berlini bankár indított meg a herceg ellen. A keresetben azt mondja a bankár, hogy a herceg azzal csalt ki tőle nagy összegeket és fizetési halasztásokat, hogy gazdag örökségekről, küszöbön álló eljegyzéséről regélt és azzal áltatta, hogy a portugál trón megszerzésére kell neki a sok pénz.

Bécsben is vannak hitelezők, akik szintén nagy összegeket követelnek és akik ellen a herceg az uzsora vádját emelte. Ezek a hitelezők — hír szerint — bűnvádi feljelentést tesznek.

A herceg már évekket ezelőtt megkísérelte jövedelmeinek fokozását és ezért rendkívül kétes ipari vállalatokban vett részt. Galiciában petróleum földeket vásárolt és francia tőkével részvénytársaságot létesített, melynek még most is ő az elnöke. A földvásárlásokhoz Parizer Henrik 150 ezer korona kölcsönt adott. Fizetni nem tudott a herceg, sőt ellenkezőleg újabb hitellel volt szüksége. Parizert Bécsbe hívatta és a következő manőverrel akarta pénzadásra rábírni. Parizernek értésére adták, hogy a herceg eljegyezte Pullmann vasutkirály leányát és örökösét. A kölcsönügylet megbeszélésére a herceg, Parizer és egy harmadik közvetítő személy egy bécsi szalonban találkoztak. A herceg néhány szót váltott nagy kegyesen a bankárral és távozni akart a szobából.

Hirtelen visszafordult és ijedten egy levelet kezdett keresni az asztalon és ijedtséget színlelt, mintha a levél diszkrét tartalma miatt aggódnék.

— Az istenért, el ne mondja senkinek Pa-

rizer ur a levél tartalmát, ha véletlenül elolvasta volna, szólott a herceg.

A bankár mélyen meghajolt és megelégedést kifejező mosolylyal nyult a tároájába, hogy a kivánt összeget átnyújtsa a hercegnek. A levél tudniillik a herceg menyasszonyának, Pullmann kisasszonynak levele volt. A hitelezők most azonban azt állítják, hogy a vasutkirálynak nincs is hajadon leánya, a levél hamisítvány volt és hogy a hamisítást a herceghez közelálló személyiség követte el.

Haudt bécsi bankár amint tesz feljelentést, hogy a hercegnek általa lefoglalt ingóságait bűnös uton akarják elvonni az árverés alól. A foglalás miatt tudniillik a londoni Erlanger bankcég, a Stewart-család bankárja, igénykeresetet adott be és ebben a hitelezők manővert látnak.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Trenk báró, operetta. Itt először. (A bérlet.)

Szombat: Trenk báró, operetta. (B bérlet.) Vasárnap. Délután: Mérsékelt helyárrakkal: Görög rab szolga. Este: Rendes helyárrakkal: Trenk báró, operetta. (C bérlet.)

* Vidéki színtársulatok új rendszere. Miután mind több a panasz a vidéki színgazgatók részéről a színtársulatok működési területének jelenlegi beosztása ellen, Festetics Andor gróf országos színeszeti felügyelő olyan tervezetet nyújt be legközelebb a színeszgyesület tanácsa elé, amely a mostani kerületi és területi rendszer hátrányain segíteni lesz hivatva. Az új rendszer értelmében előreláthatólag több színgazgató kap működési engedélyt és így a tagok közül is többen juthatnak majd szerződéshez.

* Az Operaház karszemélyzete a miniszterelnök előtt. Fővárosi tudósítónk telefonálja: Az Operaház karszemélyzetének négyes bizottsága ma délelőtt Vázsonyi Vilmos jogtanácsosuk vezetésével megjelent Kluen-Héderváry Károly gróf miniszterelnöknel. Vázsonyi Vilmos, majd Zsolnay Loránt kérték a miniszterelnököt, léptesse életbe a karszemélyzetnek fizetésrendezését, melyet az előző kormány is jogosnak talált. A miniszterelnök megígérte, hogy az ügyet sürgősen tanulmányozás tárgyává fogja tenni és biztosította a küldöttséget, minden igyekezetével rajta lesz, hogy ez a kérdés végre kedvező elintézését nyerjen.

* Dal-estély. Budapest közönségének ünnepekedvence, Sándor Erzsébet, a m. kir. Operaház illusztris tagja, Aradon március 12-én, este 8 órakor tartja egyetlen hangversenyét. A tünteményes hangú, igaz magyar, ritka tehetségű művész felépülésének első hírére társadalmunk legelőkelőbb körei, számosan lefoglalták helyeiket. A még meglevő jegyek 6, 5, 4 és 2 koronáért Klein könyvkereskedésében kaphatók. 6853

* Politika a színházban. Nagyváradon tegnap mutatták be a Trenk bárót, amikor egy kis politikai tüntetés volt. Hajnal György azt kérdezte Károlyi Leonának primadonnától:

— Mondja meg kérem, mi a véleménye a szerelemről . . .

Mikor már két feleletet — a szerző szerint — leadtak, a közönségnek megtetszett a dolog és viharos tapsal kivánták a további pajkosságot. Ekkor éppen Károlyi Leonán volt a felelés sora.

Hajnal megismétli a kérdést.

— Mi a véleménye?

— Az, ami Kluennek Tisza Istvánról.

A táblás házban, zsöllyék, páholyok során egyszerre nagy lesz a figyelem.

— Hogy-hogy? — kérdi Hajnal ószinte osodalkozással.

Károlyi Leona pajkosan felel:

— Tisza István mindenkit pótól, de őt nem pótolja semmi!

A szmokingos premier-közönséget módfelett elragadta ez a kis politika. A nagy tetszés zaja csapott föl s egyszerre hatalmas tapsorkán zúgott végig a színházon a legelső soroktól végig minden padson.

* A vastaps halála. Ma irtunk a szegedi színház bérletéről. Az igazgató szerződésével ma foglalkozott a városi tanács. A tanács tagok között kialakult az a vélemény, hogy a színiügyi bizottsági szabályrendeletnek elkészítése sürgős szükségé vált. Ez a szabályrendelet fogja pontosan körülírni a színiügyi bizottsági tagok jogait és kötelezettségeit. A tanács ezenkívül a következő módosításokat fogadta el:

A színiügyi bizottság határoz minden rendelkezés nélkül azok felett a darabok felett, amelyeket a budapesti színpadokon nem adnak elő. Ha a határozatot a színgazgató kifogásolja, a tanács dönt az illető darab előadhatása felett. A budapesti színpadok újdonságait a színgazgatónak lehetőleg még abban a színi évadban kell színrehozni. A tanács végül kimondta, hogy a vastapsot törli.

* A párisi árvíz. Szentációja van az aradi Uránia színháznak. A kinematografia csodát művelt és ezt a csodálatos tökéletességű alkotást az egész országban először az aradi Uránia nyújthatja közönségének. A nagy nemzeti katasztrófának, a méreteiben megdöbbentő párisi árvíznek olyan hűsége és érdekes képét mutatja be a színház, hogy a zsufolásig megtelt nézőtér közönsége lélegzet fojtva merül el a páralan szépségű látványosság csodálatába. A szépséges francia főváros szomorú sorsában részvételével osztozott az egész művelt világ és az Uránia mezzőképe közelebb hozza azt a rettenetes látványt, melyet a kultur emberiségnek büszkesége, a modern törekvések termőföldje, Páris veszedelme nyújt. 241

Szántóék.

*

A Salacz-utcai bankkapacitások.

*

A snapsz-szövetkezetből részvénytársaság lett. A nyuzda igazgató vezérigazgatóvá avanszált. Csak pénz nem volt. Honnan vegyen, hogy mégis legyen? A részvények garmadával hevertek otthon. Ezentúl csak azok kapnak hitelt, akik részvényt is vásárolnak. Tetejébe pedig a részvényeket nem is fogják kiadni, hanem hitelfedezetre letétben tartják. Sok száz szegény ember sirva emlékszik vissza erre a kinszó kamrára; közgazdasági tanulmányt lehetne erről írni, telve szomrehányással törvényeink ellen, melyek az adóst nem védik meg. Szórol-szóra, lekopizálták egy fővárosi példányképről Szántóék a maguk intézete irányelveit, melyben működött egy „vezérigazgató”, akinek halvány sejtelme sincs még ma sem a mérleg készítéséről, ahol fogtak egy kereskedelmi analabéta kvitált honvéd főhadnagyot „főkönnyvelő cégvezető titkárnak és reprezentációs-kristának és ahol a ma belépett gyakornokot odaültették a pénztárhoz.

Igy indult Szántó Izidor Arad meghódítására, mint azt ő maga, rettenetes bőbeszédűséggel bünyűgének főtárgyalásán bevallotta.

Köller János táblabíró a legpártatlanabb és legtürelmesebb főtárgyalási elnök, akit csak az sodor ki a békétüreséből, ha Szántó egy lényegtelen körülményről négyszer egymásután ugyanast az előre betanult beszédet mondja el.

— Hallgasson kérem, — szolt reá az elnök — mikor látja, hogy a vádlott a maga hanyagságát és tudatlanságát azzal akarja menteni, hogy az igazgatóság többi tagjait gyekszik maga mellé a vádlottak padjára ültetni. Ez a kísérlet azonban nem sikerül, mert Köller az alapszabályok pontos intézkedését tartja a zavarba jött ember elé és amelyek neki adják a rendelkezési jogot a tisztviselők munkásságáról.

— Azt nem tudom, hogy az alapszabályok mit mondanak, de hogy nekem nem állott érde-

kemben Drechsel báró nevét a mérlegekre hamisítani, arra Isten a tanum.

Erre az egy tanura hivatkozott állandóan a kihallgatása alatt; ez a tanu azonban egyáltalában nem nyilatkozott.

Szántó a kihallgatás alatt idegesnek és türelmetlennek mutatkozott. Felugrált időközben helyéről és kemény hangon mondotta szemébe mindazoknak a maga tagadásait, akik valami mulasztás vagy büncselekmény miatt ellene vallottak.

Aprólékos, könnyen megcáfolható és még esak nem is ravasz állításokkal iparkodott az elnöknek ama súlyos kérdése elől kitérni, vajjon az 1907. és 1908. évi mérlegeket ki állította össze hamisan és kinek intézkedésére kerültek az okmányra a felügyelő bizottsági nevek?

A főtárgyalás első napján különösen ezt a kérdést akarta tisztázni a bíróság. És ebben a keretben már igen érdekes tükörkép rögződött meg az igazság csarnokában a Szántó-bank belső életéről.

Elsősorban is a vezérigazgatóról tudni kell, hogy például olyan csekélyiségről, vajjon Drechsel báró elfogadta-e a felügyelő bizottsági elnöki állást, abszolute nem tartotta szükségesnek meggyőződést szerezni.

— Ismerte ön a bárót? — kérdezte az elnök.

— Nem, soha sem láttam.

— Nem jelent meg a bankban, nem gyakorolta felügyelői kötelességét?

— Nem; két év alatt egyetlen egyszer sem.

— Akkor miért választották meg?

— Mert Ujházy ur a sógora és Ujházy ur ajánlotta.

— Volt a bárónak részvénye?

— Nem volt; Ujházy ur vett egy darabot a nevére a saját pénzén.

Igy „vezérigazgatódt” a Hittelbank. Ámde, amit elmulasztott Szántó a multban, azt jóvá akarta tenni a jelenben. A vezérigazgatóról még a megkérődött ellenfelei sem mondhatják, hogy nem udvarias ember. Nem tagadta meg magát ma sem.

Mikor az elnök Drechsel bárót beszéltette tanuként, természetesen megkérdezte tőle, vajjon ismerte-e Szántót?

— Nem — válaszolt a báró — nem ismerem, most látom először.

Szántó Izidor ekkor fürgén felpattant a vádlottak padjáról, szép pukkodit vágott ki:

— Neve Szántó, — mondta.

A báró nem akarta észrevenni ezt. Talán azért, mert Szántó kezéről hiányzott a nevezetes sárgakeztyű, mely elegáns öltönyéhez, kitűnően ápolult külsejéhez igen jól állott volna.

A mindent tagadó vezérigazgató ellentétékpen mindent beismert Ujházy Andor, aki a főkönyvelői cégvezető titkári címet és 140 korona havi fizetést kapott, miután a honvédség kötelességéből kilépett, hat hónapig állást keresett és anélkül, hogy tudta volna mi az egyszerű, vagy kettős könyvvitel, a Hittelbankhoz belépett. Ellenben az összes levelek alá már belépése napján úgy írta a nevét, hogy

budaméri Ujházy Andor.

Ez a kvalifikáció többet ért minden tudásnál és diplománál.

— Állást kerestem és megismerkedtem Szántó urral, akinek megtetszettem, mert — előkelő rokonságom van.

Érdekes, hogy Ujházy a börtönben teljesen visszanyerte nyugodtságát és flegmáját. Ugy állott a bíróság előtt, mintha rapporton lett volna. Gondosan kiöltözködve, simára borotválkozva, elegáns sárga félcípőben, csikos harisnyában. Sem levertség, sem megtörtség nem volt rajta észrevehető. Az elnök kérdéseire precíz és rövid válaszokat adott, ami bünt elkövetett, azt beismerte és leülve

helyére, alig figyelt a tárgyalás menetére. Megnyugodott ember benyomását kelti, akinek arcáról leolvasható, hogy már szeretne túl lenni a tárgyaláson, bármiként végződjen is reá nézve. Szóval várja a további parancsokat, türelemmel, szolgálatkészséggel.

Ilyen kaliberű pénzkapacitásokból állott a bank szellemi vezetősége. A fő tárgyalás a maga egészében is ehhez képest inkább apróbb, kirívóbb jelenségeket vetett fel és meglepő, eddig talán nem tudott bűnökről nem rántott le leplet. Középszerőségeknek a sora vonult el a bíróság előtt. Ebben a vázolt keretben válhatik érthetővé az is, hogy Szántó 100 korona fizetésért akceptálta a bankhoz egy tisztességes családapát, ellenőri állásba, aki a törvényszéknek egész őszintén megmondja, hogy egyáltalában nem került sor az ellenőrzésre, mert Szántó és Ujházy csináltak mindent. Később főpénztáros lett 150 korona havi fizetéssel.

Az egyik felügyelő-bizottsági tag falusi kereskedő, aki kézzel-lábbal tiltakozik a diszes tisztség vállalása ellen, de akit a vezérigazgató annyira taksál, hogy nevének meghamisítását eltűri.

A botrányok sorozata, mely a „Hitelbank“-ot megalapításától egész a Szántó-rezsim letűntéig mindenki előtt odiozussá tették, nem szolgáltatott annyi anyagot a törpe-bankok természetrajzához, mint a mai, habár nagy izgalmakat nélkülöző fő tárgyalás.

A Szántó-bankra ma tette ki a cégért a volt vezérigazgató.

— Miért alkalmazta Ujházyt a bankban, mikor tudta, hogy nem ért a könyveléshez? — kérdezte Köller táblabíró.

— Magam is laikus vagyok, mert én még most sem tudok mérleget szerkeszteni, — felelte Szántó.

Hogy milyen gazdálkodás folyt a Salacz-utcai kis bankban, azt jellemzi Ujházynek ez a kijelentése:

— Nekem is számított le a bank váltókat és nekem tizenöt percentet számított Szántó.

Most tessék elképzelni, hogy másoknak hány percentet számítottak föl...

(tr.)

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Jótékony Négyesület monográfiáját — mint már megirtuk — *Bignió Mária* ismert aradi írónő írja meg, aki most fejezi be a nagy munkához szükséges adatok gyűjtését. Az egyesület vezetősége főlkéri mindazokat, akik valamely arképet, okmányt bírnak az alább felsorolt urakról s hölgyekről, hogy azt szolgáltatassák át özv. *Purgly Lajosné* urnőnek (lakik József főherceg-ut 2.) Ezek a következők: Scherfeneder Ferenc polgármester, Scherfeneder Elizabet fővédasszony, Lippert Adyra, Auer Margaretha, Dracsay Veronika, Barta Julianna, Reck Anna, Schwóbb Aloyza, Neiser Cecilia, Venka Magdaléna, Wolf Karolina és Pleyer Franciska. Ezek tudniillik jelen voltak a jótékony négyesületnek 1843. évi alakuló közgyűlésén. Azenkívül szívesen fogadja az egyesület vezetősége az 1886., 1901., 1902. esztendei évkönyveket is, mert eddig azok sincsenek az írónő birtokában.

(*) Aradiak a kereskedők országos gyűlésén. Az *Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés* március 6-án délelőtt 10 órakor, Budapesten, a Pesti Lloyd-társulat dísztermében tartja az évi közgyűlését. A közgyűlésen a vidék kereskedői előreláthatóan nagy számmal vesznek részt, hogy tömeges megjelenésükkel a kereskedelem ellenes irányokkal szemben állást foglaljanak. Az *O. M. K. E. aradi kerülete* felhívja a kerülethez tartozó tagokat, hogy a közgyűlésre minél számosabban jelentkezzenek. A közgyűlésen résztvevők kedvezményes utazásban részesülhetnek. A kedvezményes vasúti jegyek váltására szolgáló igazolványokat az *O. M. K. E. aradi kerületének irodája* (Szabadság-tér 7. sz.) szolgáltatja ki.

(*) Az Autonom Katolikus Kör felolvasása. Vasárnap délután 4 órakor az aradi Autonom Katolikus Kör a Béla-téri fiúiskola termében társadalmi és szórakoztató előadást rendez. Előadók lesznek *Kaucz Leó* minoritarendi hitoktató és *Vass István dr.* A műsort ének és szavalat egészíti ki. Belépés díjtalan, de csak azok látogathatják az előadást, akiknek a Kör által kiadott jegyeik vannak.

A haldokló Lueger.

A tréfálkozó beteg.

Távirati tudósítás.

Arad, február 24.

Ma délután Bécsben nagy csoportokba verődve tárgyalták az emberek a híres polgármester betegségéről érkező híreket. Az orvosi vélemények szerint akkor Lueger halála minden órában várható volt. Estére azonban megváltozott a helyzet: Lueger állapota jobbra fordult és látogatóival kedélyesen elbeszélgetett.

Mai bécsi távirataink ezek:

Kapshammer dr. kezelő orvos ma hivatalosan közölte a városi tanácsossal, hogy a polgármester élete már csak órákra terjedhet. Legkésőbb negyvennyolc óra leforgása alatt, de a rohamok ismétlődése esetén talán sokkal előbb bekövetkezik a katasztréfa.

Tíz óra után az orvosok következő bulletint írták ki:

„Hőmérsék 36,1, érverés 70, ennek a feszültsége valamivel növekedett. A beteg fájdalommentes, éjjel többnyire aludt, két izben hányt. A sejtzövetlob nem fejlődött tovább. A vesék működése elégtelen. Öntudat szabad. Uremikus tünetek.“

Amikor az orvosok ma a sebkötést kicserélték, azt tapasztalták, hogy a gyuladás nem terjedt, ellenben már az éj folyamán a vese megzavart működésének a tünetei mutatkoztak, ami főképen abban nyilvánult, hogy a beteg több izben hányt, nagy bogyadtság és álomosság vett rajta erőt, nyelve száraz volt és felső végtagjai könnyen vonaglottak.

Lueger állapota a legközelebbi 48 órára felette komoly.

Éjjel jelenté tudósítónk: Lueger szívós, ellenálló természete, ma délután váratlan javulást idézett elő a beteg állapotában. A déli órákban még azt hitték, hogy Lueger alig fog élni egy pár óra hosszáig, az orvosok kijelentették, ha új uremikus állapot lép fel, okvetlenül bekövetkezik a halál. Este a helyzet változott. A betegnek adott orvosság jó hatással volt a vese-funkcióra és a beteg állapota este felé határozottan javult. Lueger, dacára kínzó fájdalmainak, még humorizál is látogatói előtt. Ma este egy városi tanácsos látogatta meg.

— Még sokáig foglak benneteket bolondd tartani — mondotta Lueger mosolyogva.

Midőn az orvosok megelégedésüknek adtak kifejezést, hogy állapota javult, Lueger így szólt:

— Adjatok orvosság helyett nekem inkább egy kis jó heirigest, (új bort) gieshüblerrrel; annak jobb hatása lesz.

Este hat órakor az orvosok a következő bulletint adták ki:

Hőmérséklet 36,5, érverés 76, uremikus jelenség csekélyebb, erőbeli állapot változatlan.

Este nyolc órakor az orvosok újból konstatálták a beteg állapotának határozott javulását. A király a mai nap folyamán is többször érdeklődött Lueger állapota iránt.

HIREK.

Az öngyilkos gyászjelentése.

Aki önmagát parentálta el.

Távirati tudósítás.

Arad, február 24.

Jelentettük a minap, hogy *Kublin Zsigmond* hírneves fővárosi csillagász egyik budapesti szanatóriumban öngyilkosságot követett el. Kublin, aki tudományos foglalkozása mellett bankbizományos is volt, betegsége miatt követte el az öngyilkosságot, miután előbb vágyonát rokonai között felosztotta.

Az elhunyt rokonai Kublin iratai között most két gyászjelentést találtak, melyekben Kublin önmagát parentálja el. Az egyik gyászjelentés így hangzik:

Minden külön értesítés helyett.

Megrendült szívvel tudatjuk, hogy testvérünk *Kublin Zsigmond* ur hosszas szenvedés után ... meghalt. Földi maradványainak eltakarítása ... lesz. Testvérünk kívánsága volt, hogy ezen a helyen szivből való köszönetét fejezzük ki mindazon bankigazgató, eszkomptőr és banktisztviselő uraknak és komitenseknek, akikkel olyan kellemes összeköttetésben állott, valamint minden jó ismerősének átadjuk utolsó üdvözlését.

Kublin János Z.-Szt.-grót.

Kublin Lajos Világos.

A másik gyászjelentés így szól:

Minden külön értesítés helyett.

Mélyen megrendült szívvel közlöm, hogy szeretett testvérem, *Kublin Zsigmond* ur, író és csillagász, hosszabb szenvedés után ... meghalt. Temetése ... lesz. A kutatás és az elhagyottak segítése volt nagyjából életének célja.

Kublin Lajos, az elhunyt

testvére, Világos, Magyarországon.

Megjegyzendő, hogy ezt a két gyászjelentést a *Frankfurter Zeitung* és a *Berliner Tageblatt* részére készítette a halálra szánt ember. Mindegyik mellé csatolva volt a közzétételért fizetendő taksa, 15—20 márka.

— *Urbán Iván* installációja. Arad megye és Aradváros új főispánjánál, *Urbán Ivánnál* ma délután a város és a megye első tisztviselőinek jelenlétében tanácskozás volt. A tanácskozáson megállapodás történt abban, hogy az új főispán beiktatása mindkét törvényhatóságnál március 5-én lesz. E napon, szombaton, a megye rendkívüli közgyűlést tart, melynek első pontja a főispáni kinevezés kihirdetése és az új főispán eskütétele lesz. Ez az installáció a legegyszerűbb keretek között fog lefolyni és a főispán az eskütétel után mindjárt át is veszi az elnöklést, miután a közgyűlés napirendjére egyéb megyei ügyeket is kitűztek. A megyei közgyűlés reggel 9 órakor kezdődik és végeztével, délelőtt 11 órakor kezdődik a városnál a beiktatás, mely itt is egyszerű keretek között marad.

— *Augusztá főhercegnő* állapota. Fővárosi tudósítónk jelenté: *Augusztá főhercegnő* állapota a mai nap folyamán annyira javult, hogy az orvosok több jelentést már nem adnak ki. A főhercegnő mellett egész nap ott van férje, *József főherceg* és felolvasással szórakoztatja.

— Az aradi kamara és az új kormány. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ma délután tartotta a folyó évben első teljes ülését. *Kristóry János* elnök bejelentette, hogy *Kossuth Ferenc* volt kereskedelmi miniszter, *Szterényi József* volt kereskedelmi államtitkár, valamint *Hieronymi Károly* új kereskedelmi miniszter és *Stetina József* dr. miniszteri tanácsos átiratot intéztek a kamarához, az előbbieket bucsút mondva, az utóbbiak beköszöntve. Az ülés az értesítéseket tudomásul vette és azokra udvarias hangon válaszolt. Ennél humorosabb táncot még nem tipegtek politikai tojások körül. A kamarának, ha más kereskedelmi- és iparkamarák példáját követni akarta volna, kettőt lehetett volna tenni: vagy üdvözölni az új kereskedelmi minisztert, vagy nem. De az okos kamarának eszébe jutott a mesebeli okos leány, akinek azt a nehéz feladatot kellett megoldani, hogy bejődjön a szobába és mégis künn maradjon. Hát a lány úgy tett: a küszöbön maradt. Az aradi kereskedelmi és iparkamara elmegy *Hieronymi* előszobájába, de megáll a küszöbön. Nem mondja, hogy üdvözlö a minisztert, hanem „udvariasan válaszol” a levelére. Csak hogy az ilyen különös megoldások mégse mindig szerencsések. A miniszter előtt egy elmaradt üdvözlés sokkal kevésbé lehet feltűnő, mint egy olyan, amelyik előre elárulja, hogy tulajdonképpen még se akar üdvözlés lenni.

— A főhercegnők a fodrászteremben. Székesfehérvárról írják: Tegnap este a Nádor-utcai Kaiser-féle fodrászteremben kedves jelenet játszódott le. Este 7 óra tájban két elegánsan öltözött hölgy lépett a Kaiser-féle fodrászterembe és a főnököt keresték. Erzsébet Amália és nővére, Mária Annuciata főhercegnők voltak, akiket azonban az üzletben levő segéd nem ismert. Helyjel kínálta meg a hölgyeket és közölte velük, hogy a fodrász rövidesen megérkezik. A hölgyek mit sem szólva helyet foglaltak a bársony kanapén és türelmesen vártak, miközben a segéd folytatta munkáját, borotválta az érkező vendégeket. Elmult egy negyedóra, Kaiser fodrász azonban még mindig nem érkezett meg, mire Mária Annuciata főhercegnő újból kérdést intézett a segédhez. Ez azonban nem tudván németül, nem értette meg a főhercegnő kívánságát, — mire újból helyet foglaltak és türelmesen tovább vártak. Eközben az üzletbe érkezett *Fekete fényképész*, aki figyelmeztette a segédet a hölgyek kiletére. A segéd ijedtében azt sem tudta, mit csináljon. A főhercegnők észrevéve a fiatal ember óriási zavarát, *Fekete fényképész* kérték meg, hogy tolmácsolja kívánságukat. A főhercegnők egy tulipános hajdiszt akartak vásárolni. Mikor kiválasztották a nekik tetszőt, akkor vették észre, hogy nincs náluk pénz. Újból *Fekete fényképész* kérték meg, tolmácsolja, hogy megengedik-e, ha a kiválasztott hajdiszt, amelynek árát, 8 koronát másnap pontosan elfogják küldeni, hitelbe elviszik.

— Új üstökös felfedezése. *Genf*-ből jelentik, hogy az ottani csillagvizsgáló vezetője, *Pidoux* február 22-én este 7 óra 10 perckor egy új üstökösöt fedezett fel. Az üstökös 20-án másfél foknyira állott oldalvást a *Halley-üstökös*től. A fényességéről még nincsenek adatok, de óriási fényerővel kell bírnia mert teli hold dacára meg lehetett figyelni.

— Az ex-szultán örjög. Szalonikii távirat jelenti: *Abdul Hamid* ex szultán, aki tudvalevőleg az *Alatini-villa* foglya, néhány nap óta örjög. A minap fel akarta gyujtani ágját és a körülötte levő tiszteteknek arcába ütött s vad szitkokkal fakadt ki az új török bizottság ellen. Majd követelte, hogy a *Konstantinápolyba* vitt háremhölgyeit hozzák vissza. A szultán végül kimerülve eszméletlenül rogyott össze.

— Varjassy Árpád jubileuma. Megemlékezünk, hogy *Varjassy Árpád* kir. tanácsos, tanfelügyelő február hó 19-én töltötte be aradvármegyei kir. tanfelügyelői, érdemekben és eredményekben gazdag szolgálatának 25-ik évét. Ebből az alkalomból az „Aradvidéki Tanító-Egyesület” Aradról és Aradmegyéből egybegyűlt tagjai, körülbelül 40–50-en, *Kovács Vince* kulturatanácsos, egyesületi elnök vezetése alatt a kir. tanfelügyelői hivatalban ma megjelentek, hogy a műhelyben a munkát ünnepelejk. *Kovács Vince* igaz szeretettől és tisztelettől áthatott meleg hangon üdvözölte *Varjassyt* az „Aradvidéki Tanító Egyesület” nevében. A magas szárnyalású, szépen átgondolt és átértézt üdvözlő beszédben a többi között rámutatott arra a szívjóságra, melylyel az ünnepelelt a tanítók összességének és egyeseknek ügyeit mindig és minden körülmények között felkarolta, rámutatott azokra a maradandó és úgy tanügyi, mint hazafias szempontból nagybecsülendő alkotásokra, melyek mind *Varjassy* lelkes munkásságához, alkotó erejéhez fűződnek és rámutatott arra az őszinte tiszteletről és igaz szeretetről, mely az ünnepeleltet a tanítók összessége részéről övezi. *Varjassy Árpád* emelkedett hangon mondott köszönetet a kitüntető megtiszteltetésért. Lelkes éljenzéssel és helyesléssel gyakran megszakított beszédben az alkotások érdemeit a miniszteriumra, főispánra, közigazgatási bizottságokra, községekre és hivatalbeli munkatársaira hártotta. Itt említjük meg, hogy a kir. tanfelügyelőhöz az aradmegyei községektől, állami iskolai gondnokságoktól, iskolaszékektől, tantestületektől és magánosoktól számos üdvözlő irat érkezett.

— Hidvámok az új vashidakon. Holnap délután négy órakor ülést tart a hidvám ellenőrző bizottság. Ennek a fontos ülésnek egyetlen tárgya az új hidakon szedendő vámok nagyságának megállapítása. *Lócs Ricsó* gazdasági tanácsnok ezúton is kéri a bizottság tagjait, hogy az ülésre okvetlenül jelenjenek meg.

— Visszavont 200.000 koronás örökhagyás. Pécsről jelentik: *Zichy Béla* grófhoz Lengyel-tóti földesúrhoz állandóan sergestől érkeztek a segélykérők és ahol lehetett készséggel segített is; így az öreg urat joggal szerette mindenki. *Zichy Béla* gróf rengeteg ingatlanai után egymaga több adót fizetett, mint Lengyel-tóti község egész lakossága összesen. Hogy a terhekből ily bőségesen kivette a részét *Zichy* gróf, természetes, ha bizonyos kérdésekben a jogait is szerette volna érvényesíteni. Tekintettel arra, hogy ő maga fizette az összes adók nagyobb felét, azt a kérést intézte az előjáróság útján Lengyel-tóti lakosságához, hogy a községi választásoknál az iskolaszékba és egyéb testületekbe az ő emberei közül is válasszanak be egyet-egyet. Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy *Zichy Béla* grófoak annál inkább joga volt ezt kérni, mert mint nagy adófizető számot tartbott arra, hogy az ő érdekei is képviselést nyerjenek. És mégis az történt, hogy a községi választásoknál *Zichy Béla* gróf minden emberét kibuktatták. Ez az igazságtalanság nagymértékben elkeserítette az öreg urat. *Zichy Béla* gróf nem maradt adós a nagy megbántásért. Az öreg ur már régen elkészítette a végrendeletét, amelyben mintegy 200.000 korona ingatlant és készpénzt hagyományozott Lengyel-tóti községnek. *Zichy Béla* gróf most elővette a végrendeletét és megkorrigálta. Nem 200.000 koronát, de egyetlen fillért sem hagy Lengyel-tótiára.

— Arad nem kap szeszkontingenst. A város tudvalevőleg mezőgazdasági szeszgyárat akart létesíteni és a pénzügyminisztertől hétszázhusz hektoliter szeszkontingenst kért. A pénzügyminiszter arról értesítette ma a pénzügyigazgatóságot, hogy a város kérelmét elutasította.

— A katonai lakbérek emelése. Megirtuk, hogy a hadügyminiszter tervei szerint 1911. január elején a mai lakbérrendszer megszűnik és ezzel együtt a lakáspénzeket emelni szándékozik. Három lakbérosztály lesz a mai tíz helyett és pedig *I-ső Bécs, II-ik Budapest, III-ik a vidék*. Minden helyőrségben emelkedik a lakáspénz, még pedig igazságosan. Az emelkedés különösen a XII., XI. X. és IX. fizetési osztályokba tartozó tiszteteknek válik javára. A VII. és X. rangosztálybeliek részére külön lakáspénz fokozat lép életbe, mely megszünteti azt az igazságtalanságot, mely ma tapasztalható. Most a VII., VIII., továbbá a X. és XI. rangosztálybeliek egyforma lakbért kapnak, noha alapfizetésük közt nagy különbözések vannak.

— A kivándorlók élete. A minap közölt amerikai levelünkre vonatkozólag *Fekete László*-tól, aki Amerikából jött vissza rövid időre *Buttyinban* lakó szülei látogatására, a következő sorokat kaptuk:

Becses lapja folyó hó 22-ik számában megjelent cikket olvasva, mely az Amerika déli részében levő nyomort és szenvedést ecseteli, miután a kijelentések a tett tapasztalataimmal homlokegyenest ellenkeznek, meg nem állhatom, hogy azokra nézve megjegyzéseimet meg ne kockáztassam. Amerikában oly tág tere van minden embernek a munkálkodásra s a munkája úgy meg van fizetve, hogy teljesen kizárt dolog, hogy reális gondolkodású és munkaszerető ember ott meg ne élhessen. Mindenesetre körültekintéssel kell lenni, mert a helyi viszonyok sokat határoznak, mert a forró égő alatt a sárgaláz pusztít, azután vannak még be nem népesített rengeteg nagy területek, melyekre az élelmes angolok idegeneket akarnak telepíteni, hogy a földet feldolgozzák egy pár évig, míg azt használhatóvá nem teszik, amikor azután a bensülött amerikai polgárok kezükre kerítetik. Az ily lakatlan tájékon persze nem is lehet vagyonra szert tenni, mert a lelketlen, jól fizetett ügynökök csak kiaknazzák a szegény tudatlan bevándoroltakat a saját céljaikra. Más képen van azonban a dolog oly helyeken, ahol a népesség nagy és az ipar- és kereskedelem oly mértékben van kifejlődve, mely mindent fölfalul. A körültekintő embernek itt tág tere van a meggazdagodásra. Az igaz, hogy neki is kell fekdünie a munkához. Szórakozásukat csak a munka képezi, annyira el vannak foglalva a kenyér- és a vagyonszerzési gondjaikkal, hogy nem érnek reá más szórakozásra gondolni, saját tűzhelyük a legfőbb boldogságuk és csak nyáron, mikor a hőség türelhetetlen, keresnek üdülést. A vásár- és ünnepnapokon az amerikai nem felpompázva jár, de az európaiak által ruhára költött összeget összesíti, úgy, hogy egyszerre csak vagyon birtokosának érzi be magát, házat épít magának és gondoskodik családja jólétére és jövőjé felől. Kis gyermekek már 6 éves korukban árulják az ujságokat, még a leányok is jönnek-mennek, minden gardém nélkül az utcán, mert az életre vannak nevelve, nem kacérkodásra és hivalkodásra. A nők iránti respektus igen nagy, de a törvények szigorú is megóvják a nőt a tolnakodástól, mert idegen férfinek veszélyes megszólítani egy ismeretlen hölgyet. Amennyire hozzászoktatják magukat a testi munkához, annyira nem erőltetik meg magukat szellemileg. A tudományos pályát játszva elvégzik, amennyiben az egyetemen csak 6 óra hosszat vannak köznapokon előadások 6 hónapi időtartammal. A többi időt fizikai munka elvégzésére használják fel. A tudományos kiképzés a praktikus életre szól és nem kinyozzák meg az ifjúságot a sok teória bevágásával, hogy amikor nagynehezen életének egy harmadát tanulással eltöltötte, eleszázott idegekkel kezdje meg scvány praksisát.

— Halálozás. Ma hajnalban hunyta le örök álmra szemeit özvegy szamosujvár-németi *Daniel Józsefné* 84 éves korában. Az elhunyt holttestét, akit előkelő rokonság gyászol, holnap szentelik be a *Lázár Vilmos-utca* 2. számú házban és *Draucón* helyezik el a családi sírban.

— Politikai párbaj. Annak a politikai afférnek következtében, mely — mint megírtuk — a budapesti Gambrius-vendéglőben történt, Fried Lajos országgyűlési képviselő és Pál Alfréd dr. ökörmézei főszolgabíró között, ma véres párbaj volt a következménye. Fried Lajos még az este provokálta Lovászy Márton és Balla Aladár utján Pál Alfréd dr.-t, ki Nyegre Lászlót és Kovács István dr. fővárosi ügyvédet bizta meg képviselőjével. A segédek délután és este találkoztak és kardpárbajban állapodtak meg. A párbajt délután nehéz lovasági kardokkal a Fodor-féle vívóteremben vívták meg. A felek háromszor csaptak össze. Az első összecsapásnál senkiesem sérült meg, a másodiknál Fried leütötte Pál civikjét és kis karcolást ejtett a homlokán. Erre Pál heves primvágással Friedet homlokán, orrán és arcán keresztül mintegy 13 centiméteres hosszúságban megsebezte. A felek a párbaj után nem békültek ki.

— Letartóztatott pénzhamisítók. Budapestről jelentik: König Izidor Kazinczy-utcai cinkografusnál tegnapelőtt egy hordár kliséket rendelt, megállapodott az árban és abban, hogy másnap (tegnap) délután elviszi a kliséket. Miután a kliséket papírra felragasztott bolgár 20 lei papírpénzről kellett fényképezni, a cinkografus értesítette a főkapitányságot, ahonnan kiküldtek két detektívot. A detektívek meglesték és követték a hordárt, aki a kliséket elvitte a Wesselényi-utca 9. számú házba és ott, a kapu alatt, átadta két reá várakozó embernek. A két embert behozták a főkapitányságra. Itt kiderült, hogy az egyik pénzhamisításért már büntetve volt és most is pénzhamisításért körözik: Ladányi István Gyula huszonhárom éves szövőség. Társa Laskovics János 54 éves földmives Peregről. Nála találtak két klisényomatot, ugyancsak bolgár papírpénzről. Ladányi fia annak a Ladányi földmivesnek, akit december 17-én tartóztatott le a budapesti főkapitányságon Stefkovics rendőrkapitány egészen hasonló körülmények között. Ő is kliséket rendelt egy másik budapesti cinkografusnál és rajtavesztett. Büntetésait nem akarta megnevezni, vallani sem akart, átkísérték az ügyészséghez, ahol ma is vizsgálati fogságban van. A fia, a ki ugyanazzal a papírpénzzel kísérletezett most, nagyon is bőbeszédű. — Elmondotta, hogy Laskovicsal együtt a télen Szófiában volt, ahol már apja által megismerkedett egy Welko nevű földbirtokossal. Ez a Welko, akinek Szófia mellett van óriási birtoka, őket meghívta, a kastélyban aztán megismerkedtek Stojnok (?) volt bolgár miniszterrel és Stojcsó macedón főpappal, akik egy csupa előkelő emberekből álló bolgár pénzhamisító társaságnak a főnökei és ezek bizták meg őt és társát, hogy Budapesten rendeljék meg a kliséket. Laskovics kihallgatásakor ugyanezt a mesét mondotta el, amelyet a két gazember ugylátszik azért eszelt ki, hogy igazi cinkosait, a bolgár kertészeket, megmentse. A rendőrség letartóztatta mindkettőt és megindította a vizsgálatot.

— Versenyárgya'ás az aradi üzletvezetőség-nél. A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége a Magyarbrettye állomáson létesítendő felvételi épület, kettős altiszti lakóépület, két földszintes bérház, gabonaszin és két falazott örbódé munkálataira január 10-én versenyárgyalást tartott. Ajánlatot tettek: L. Kiss A. és társai 61.666.11, Lipták G. Pál (Békéscsaba) 63.521.56, Popják György és fia (Szarvas) 69.093.56, Kovács és Bánffy (Soborsin) csak egyes épületekre 13.768.16, Kotsis Lajos (Arad) 58.438.21, Fodor és Reisinger (Arad) 76.630.95, Steiner József (Arad) 59.582.25, Berger és Vida (Budapest) 75.482.52 koronával. Az összes munkálatok kivételével Kotsist Lajost bízták meg.

— Véres sztrájk. Newyorki távirat jelenti: A Filadelfiában kitört vasutas sztrájknak eddig 3 halottja, 9 haladoklója, 91 súlyos és 1000 könnyebben sérült áldozata van. Ezer embert a zavargások miatt letartóztattak. A pennsylvániai kormány 400 rendőrt küldött a város kérésére a rend fenntartása végett.

— Aradiak automobil kalandja. Temesvárról írják: A vingai községi előjáróság ma reggel értesítette a temesvári rendőrség bűnügyi osztályát, hogy egy Arad felől érkezett automobil nekiment egy kocsinak és felfordította. A kocsi az automobil alá került és súlyos sérüléseket szenvedett. Az automobil Temesvár felé tartott. Kevéssel ki'enc óra előtt az automobil utasai Temesvárra érkeztek, ahol a rendőrség feltartóztatta őket és csak miután igazolták magukat, bocsátotta őket tovább. Az automobil utasai Hámori László dr., Hantó Sándor dr. és Keller Lajos aradi lakosok voltak, akik igazolták, hogy a baleset a kocsin ülő férfi vigyázatlansága miatt történt.

— Tavaszi levélpapír vásárra, melyet Weisz Leó ismert aradi cég rendez üzlethelyiségében, a cég felhívja a közönség figyelmét. A legizlesebb magyar gyártmányú levélpapírok kerültek kiállításra, amelyek bámulatos olcsón megvásárolhatók. A levélpapírvásáron például 100 darab finom levélpapír és 100 darab bélelt boríték, összesen tehát 20 darab, diszes dobozban 1 korona 40 fillér.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban február hó 24-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Renner Dezső máv. hivatalnoknak István nevű fia, Szakács Gyula vasuti váltóőrnek Erzsébet nevű leánya. Meghalt: özv. Dániel Jézsefné 83 éves magánzónó, Popovics Alexandra 66 éves napszámosnő.

— Kossak osász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657.

— Az előkelő hölgyek figyelmébe ajánlom ujonnan berendezett női-divattermetemet. Angol és francia osztályomban elsőrendű munkásokat foglalkoztatok s így a legkötelesebb kivitelben és jutányos áron szállíthatom úgy az angol, mint a francia toaletteket. Estélyi és bál ruhák, valamint belépő és színházi bluzok a legizlesebben készülnek. Tavaszi ujdonságaim a közel napokban megérkeznek, ezek megtekintésére tisztelettel meghívom az uri hölgyeket. Személyes vezetésem alatt álló varró és szabászi mintarajziskolámban a II-ik kurzus március 1-én kezdődik. Itt a növendékek a saját, vagy hozzátartozóik részére készíthetnek ruhákat, felöltőket stb. Külön szabászi tanfolyam varrónők és szabászi tanítónők részére. Németh Jánosné, Deák Ferenc-utca 30. sz.

— Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb Mágnes-crém szappan, puder és kézfinomítóra, mely Kelemen gyógyszerésznél Berzova, továbbá Aradon Vojtek és Weisz uraknál kaphatók. 271

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Pör Kossuth Ferenc ellen. „A Nap” ma esti száma azt jelenti, hogy egy Kulcsár Béla nevű fővárosi ember beperelte Kossuth Ferencet 1600 korona erejéig. A cikk szerint Kulcsár abban az időben, mikor a bécsi Reichspost támadó cikksorozatát írt Kossuth Ferenc ellen, elment az akkori kereskedelmi miniszterhez és felajánlotta neki, hogy válaszul egy röpiratot ad ki, melyben megírja, hogy milyen puritán életmódot folytat Kossuth Lajos fia. A röpirat el is készült, de akkorra megbukott a kormány és Kossuth megtárgalta a nyomdaköltség kifizetését. A nyomdaköltségért aztán pört indított Kossuth ellen.

TARKASÁGOK.

(Az irásszakértők.) Szántó Izidor és Ujházy Andor mai tárgyalásán az irásszakértőknek is fontos szerep jutott. A két komoly tanférfi kitűnően megfelelt a kérdésekre és kimerítő fölvilágosítást adott.

— Na, ezek olyan vallomást tettek, — mondta a tárgyaláson egy ügyvéd — hogy annak helyes-ségéhez szó se férhet: precíz volt és pontos.

Egy másik ügyvéd ezt mondta:

— Anélkül, hogy akármelyik szakértő urat sérteni akarnám, kijelentem, hogy én a szakértőknek általában nem sokat hiszek. Folyton tévednek. Az irásszakértők tévednek legtöbbit. Nekem volt két kitűnő esetem. Egy aradi kereskedőt bepörölt egy pesti cég, mert nem akarta kiváltani a neki küldött árukat. Az aradi kereskedő azt mondta, hogy ő nem rendelt olyan sok árut. A pesti cég viszont fölmutatott egy sürgönyt, amely szerint az aradi cég annyit rendelt, amennyit ő küldött neki. A tárgyaláson bemutatták a sürgöny eredeti fogalmazványát annak bizonyítására, hogy az aradi cég mennyi árut rendelt.

— Ez a sürgöny téves, — mondta az aradi kereskedő — én csak fél vagon süvegoukrot rendeltem, ez a távirat pedig két vaggont ír. Itt a tévedés.

— Ki írta ezt a távirat t?

— Én diktáltam a postatisztnak és ő a fél helyett két vaggont értett.

Irásszakértőket hallgattak ki annak megállapítására, hogy ugyan az aradi kereskedő írása-e a sürgöny? A szakértők egyetértelműen az ő írásának mondták. Alig, hogy a szakértői vélemény elhangzott, jelentkezett a bíróság előtt egy postatiszt:

— Kérem, — mondta — én voltam akkor szolgálatban és kijelentem, hogy azt a sürgönyt én írtam.

A másik eset a következő:

— Friedman Sámuel váltóhamisítással vádolták meg, mert állítólag a váltóra írta a testvérenek, Friedman Ignácnak a nevét.

— Az nem igaz, — mondja a vádlott.

Kihallgatták ezután az irásszakértőket, akik komoly képpel ezt mondták:

— Megállapítható, hogy a váltóra a vádlott hamisította Friedman Ignác nevét.

— Miből állapították meg? — kérdezte az elnök.

— Abból, hogy az írásában és a hamis néven is egyformán kanyarodik jobbra az o-betű jobb karja.

A vádlott fölnevetett:

— Akkor jó! Hiszen a Friedman Ignác névben nem is szerepel o-betű.

(Orvosság a halál ellen.) Szondy anyakönyvvezetőhöz beállított egy iparos.

— Meghalt az apám, — mondta. — Tessék beírni.

— Bizony, — szólt Szondy — halál ellen nincs orvosság.

Amire az iparos szomorúan sóhajtott föl:

— Dehogyan nincs. Csak az a baj, hogy nem használ.

TANÜGY.

(—) Kinevezés. A vallás- és közoktatási miniszter — mint a hivatalos lap ma' száma közli — Visontai Kálmán pancsovai főgimnáziumi tanárt jelenlegi állomáshelyén a VIII. fizetési osztály 3 fokozatába nevezte ki.

Megnyilt
az aradi első
próba baba
gyári ipartelep, hol mindennemű reform és
más divatos modellek 24 óra alatt elkészülnek.

Verseny árak!
Próba-baba db. frt 2-75
Ugyanott játék-baba klinika és gyártás elfogadtnak.
Játék-baba javítások és külön
testrészek kaphatók. 72

Gyári ipartelep: Zrinyi-utca, (Első Aradi
Takarékpénztár épület.)
Raktár, rendelések és javítások eszközöltetnek
REICH EL.
Arad, Színházi Versenybazár.

Aradi Ipar- és Népbank

Intézeti tőke 3,300.000 korona.

Elad két értékesebb házat
előnyös feltételek mellett.

B e t é t e k e t
1122 a lehető legjobban kamatoztat.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, február 24

Kínálat mérsékelt, vételkedv nincs, 2000 mm. 10
fillérrel olcsóbb. Amerika 1/2-el olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	6.50—6.51	6.49—6.50
Buza 1910. áprilisra	13.78—13.79	13.81—13.82
Zab 1910. áprilisra	7.45—7.46	7.41—7.42
Rozs 1910. áprilisra	9.35—9.36	9.36—9.37
Buza 1910. októberre	11.47—11.41	11.41—11.42
Buza 1910. májusra	13.58—13.59	13.60—13.61
Rozs 1910. októberre	8.42—8.43	8.41—8.42

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	—	—	—	875.25
Magyar hitelrészvény	—	—	—	815.50
Közuti vasut	—	—	—	699.—

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1910. évi február hó 25-én:

A) bérlet.

A) bérlet.

Itt először:

Trenk báró.

Operette 3 felvonásban. Jókai Mór regénye után írta:
Willner A. M. és Bodanszky R. Fordította: Hervay F.
Zenéjét szerzte: Albini Félix.

SZEMÉLYEK:

Trenk Ferenc Beregi S.	Stecher	Benkóné.
Schwalbenau Dióssy Nusi.	Boillabaisse	Boda Ferenc.
Máricza Zalay Margit.	Traufenbach	Kulcsár L.
Nikola Kun Irén.	Wurzbacher	Polgár S.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. február 25-én, péntek:

1. Fajtyuktenyésztés. Természet után. — 2. A lámpa.
Kacagató. — 3. Kirándulás a párisi Luna-parkba. Mu-
latságos. — 4. Hollandi sajtkezítés. Természet után.
— 5. Csodás tintatartó. Humoros. — 6. Józsefet eladják
testvérrel. Bibliai látványosság. — 7. A szerelmes biztos.
Vigjáték. — 8. A párisi árvikatasztrófa.

Előadások délután 1/2 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik
hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara
játsszik. — Cukrászda.

NYILTTER.*

Limbbeck János és fia

első magy. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetésrendező
intézetéből.

Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Braumiller Rezsóné szül. Schweit-
zer Teréz, a maga, valamint az alulírottak
nevében is fájdalomtól megtört szívvel tu-
datja forrón szeretett nővére, illetve nagy-
néne és rokon

özv. szamosujvár-némethi **Dániel Józsefné**

szül. Schweitzer Regina urnőnek,

f. é. február hó 24-én, hajnali 2 órakor,
életének 84-ik évében, hosszas szenvedés
után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai feb-
ruár hó 25-én, d. e. 10 órakor fognak Lázár
Vilmos-utca 2 ik számú házban a
róm. kat. egyház szertartásai szerint be-
szenteltetni és Draucra szállítva újlagos
beszentelés után február 26-án, a délelőtti
órákban a családi sírkertben örök nyuga-
lomra tétetni.

Az engesztelő szent mise a boldogult
lelki üdvéért március hó 1-én, d. e. 10
órákor fog Aradon a főt. Minorita-atyák
templomában az egek Urának bemutat-
tatni.

Aldott legyen emléke!

Arad, 1910. febr. hó 24-én.

Schelly Mátvásné szül. Braumiller Mária, Eissen
Józsefné szül. Braumiller Vilma, Urbányi Beláné
1159 szül. Hámory Ilona unokahúgal.

NEHEZES SÁNTI CSODÁK
TÁROZÁSÁRÓL
A
APTAMÁSI
GYÓGYVIZ

zel gyomor, vese, hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
6341 Aradon

Szénüzletünket

Andrássy-tér 14. sz. Hermann-palotából

jelentékenyen megnagyobbítva

Boros Béni-tér 2. szám

saját házukba, a Széchenyi gőzmalommal szemben

≡ áthelyeztük. ≡

Állandóan nagy készletben mindenkor legju-
tányosabb áron

elsőrendű Magyar és Porosz bányából

**kőszén és kokszt,
kovács kőszén**

Jól kiégetett, pormentes

Bük-faszén.

☛ Szállítmányainkat pontosan
mérve, plombázott zsákokban, a
miniszteri és főkapitányi rende-
let szerint teljesítjük. ☛

Becses rendelvényeit új irodánkban úgy mint
eddig személyesen, levelező-lapon vagy

Telefon szám 139.

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szelgála-
tunkról biztosítva, kitünő tisztelettel, 541

Kneffel Károly és fia

szénnagykereskedése, Boros Béni-tér 2. sz.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli

motorokat

kikölesönöz, elad és fel-
szerel 631

Kalmár József

villanyvilágítás, tele-
fon és villamos csengő
berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Fekete Sas
Nagy szálloda.

Arad, Boczkó-utca 5. sz., átjárat Zoltán-utca.

Teljesen ujonnan, fényesen berendezve. ∴ Szobák minden árban. ∴ Étterem elsőrendű konyhá-
val, zenével. ∴ Figyelmes kiszolgálás, különös te-
kintettel tisztán kezelt zamatos borokra. ∴ Asztal-
társaságok részére különösen alkalmas separék.

Lóvasut megállóhely.

Autobusz megállótól 3 percz.

Megrendeléseket házhoz szállítunk.

Nem kell többé

Fiume, Triest, Budapest, Bécs, mert az

951

ATLANTIKA

KÁVÉ és TEA BEHOZATAL

minden cégnél jobban és olcsóbban szállít
naponta többször frissen
pörkölt
erős angol és zamatos orosz
valódi jamaicai
ARAD, Andrásy-tér 20 sz.

**kávét
teát
rumot**
Telefon 609.

Szétküldés vidékre bérmentve.

Van szerencsém igen tisztelt
Fevőimet és a nagyközönséget ér-
tesíteni, hogy

Czipész-üzletemet

műhelyemmel együtt
Boros Béni-tér 9. sz.
alá helyeztem át,
hol raktáron tartok saját készit-
ményű mindennemű női- és férfi-
cipőket legutányosabb árak mellett.
Mérték utáni rendeléseket izlé-
ses kivitelben pontosan elkészitek
ugyszintén javításokat is.
További szives pártfogást kér,
kitünő tisztelettel

Czernóczky Imre,
uri és női cipesz. 561

Permetező javítások elfogadtatnak.

Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű
gumi csövek legolcsóbb gyári
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztátlanosságok
szonnal továbbittatnak, ezáltal a sziv-
attyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
sért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
sért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű belül

gummirozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló
csövekkel
olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő.
Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Eladó szőlő.

Gyorokon 11 hold kiterjedésű kitünő fekvésű,
kifogástalan karban lévő termő szőlő épü-
lettel és teljes felszereléssel rendkívül
előnyös feltételek mellett eladó.

Bővebb tájékozást nyújt 1128

Szathmáry Iván jegyző, Zsigmondházán

PETROSAFROL

Bevált készítmény a hajnövés előmozdítására, a
fejbőr erősítésére, hajhullás és korpaképződés meg-
akadályozására.

A Petrosafroltól a haj selyempuha,
rugganyos lesz.

ÁRA 1 KORONA. 361

6 üveget ingyen láda és csomagolásban
bérmentve küld

FÖLDES KELEMEN

gyógys. ertára ARAD.

Minden üveghez részletes utmutatás van mellékelve
miként használandó e készítmény és miként ápoljuk
hajunkat, hogy az egészséges szép s tömör legyen.

A készítmény ártalma lanságáért teljes
garanciát vállalok.

Könyvkötészetünkben

tanulóleányok
3 korona kezdőfizetéssel

felvétetnek.

Alkalmi vételek
és eladások

ékszertárgyakban
arany és ezüstneműkben, Arad legna-
gyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész 593
Weitzer János-utca, Minorita-pala.a.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és bril-
liáns tárgyak a legmagasabb árban meg-
ötetnek vagy más tárgyakra átcsereítetnek
TRI.ERON 42A TRI.ERON 43C

TELEFON 58. TELEFON 58.

Éki szillárd és tartós, legjobb minőségűnek elismert

homokmészkeő téglát

kiván beszerezni, kérjen árajánlatot

**az első perjámosi téglagyár és
mészégető aradi fióktelepétől.**

Iroda és gyár az Óvár-téren. 675

Tisztelettel

Röser Mihály és Társai.

APRÓ HIRDETÉSEK.

„Öszinte“.

Levele van a főpostán. 1156

A kiadóhivatalban a következő levelek átvethetők:

A. B. Törekvő, Társ, „Djánó“, Teljes gépműhely berendezés, Rabod vagyok 8/4, Gyors munkás, Két butorozott szoba, Tisztviselő Arad jeligékre. — Házi kisasszony Békésapá közlebbi címet kérjük, mert beérkezett leveleket nem tudjuk továbbítani.

Telefon 348.

Husserl Manó
bádogos
vizvezeték szerelő.
Javitások 161
olcsón és gyorsan.
Arad, Szt. Pál-utca 11.

Veszek magánházat

a belvárosban 4 szobás lakással, kerttel. Levelejánlatok „Kertay“ névre a kiadóhivatalba kéretnek. 1126

Vaskereskedő segédet

keresünk, teljes szakképzettséget, jó előadóképességet, valamint a magyar és román nyelv tökéletes ösmertét föltétlenül megkivánjuk. Csakis azok küldjék be ajánlatukat, kik ezen kívánalmaknak teljesen meg tudnak felelni. Wessely és Biró, Nagyszalonta. 1140

Keresünk

egy ügyes lakatost, ki pléhmunkákban teljes jártassággal bír. Solymos Testvérek Arad Kölcsey-utca. 1147

Keresek

egy csinosan butorozott szobát mellékkutcában. Ajánlatokat „szoba“ címen a kiadóba kérek.

Jzletes házi koszt

kapható Deák Ferenc-utca 15 sz. ajtó 1.

Tavaszi divat album

utcai, házi toilette, costum, blous és alj, valamint gyermek divat-album. Összesen 700 divatképet tartalmaz, a vaskos könyv ára K. 250. Kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad. Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. Megjelentek az összes francia nagy tavaszi divatlapok. 671

Ritka alkalom!

Uj beszerzés folytán a raktáron levő levélpapírokat 30—40% engedménnyel, — a rongált dobozuakat pedig minden elfogadható árban árusítom. „Clio“ az egyetlen tökéletes tölthető tollszár. Jótállás mellett adom el. Kölcsonkönyvtáram 275 oldalas magyar jegyzéke megjelent. Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedése Aradon. Telefon 385. sz. 525

Német kisasszony kerestetik

három gyermek mellé, kik 5, 6, 9 évesek. A kisasszony családtagnak tekintetik és kitűnő bánásmódban részesül. Cím a kiadóhivatalban

Ujjonnan berendezett üzletemben a legujabb divatu I. Hüchel és Böhm-féle legkitűnőbb minőségű valódi nyulszőrből és saját készítményű

Tavaszi és Nyári kalapjaimból

nagyválasztéku raktárt tartok. Női model szalmakalapok nagy raktár. Ugyisint panama és más kalapok festését, javítását és tisztítását jutányos áron elfogadom, cilinderek vasalását azonnal eszközölöm. A t. közönség szives pártfogását tisztelettel kéri 581

Bittenbinder Konrád
Arad Deák Ferencz-utca 24. sz.

Telefon 135.

GELLER I.

ékszerész.

Zsebórák
és VALÓDI
ezüstárak

nagy raktára.

ARAD,

Andrássy-ter 14.

Czipész-üzlet áthelyezés!

Van szerencsém az igen tisztelt vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy régi jóhírnévnek örvendő 996

cipészüzletemet

szemben Kossuth-utca 3. sz. alá helyezem át, hol is a mai kor igényeinek teljesen ujjonnan rendezem be.

Főtörekvésem, hogy saját készítményű legdivatosabb női, férfi és gyermek-cipőimmel legjutányosabb árak mellett igen tisztelt vevőimet kielégítek.

Szives pártfogást kér, kitűnő tisztelettel

Czernóczky Mihály,

uri és női cipész.

Arlejtési hirdetmény.

A zábrányi (Temesm.) gör. kat. papilak és templom építésére nyílt árlejtés fog 1910. évi március 10-ik napjának d. e. 10 órakor a lugosi gör. kath. egyházmegyei irodahelyiségében megtartatni. Zárt ajánlatok is tárgyalatnak. Kikiáltási ár a paplakra nézve 12020 kor., a templomra nézve 7750 kor. 43 fillér. A műszaki műveletek a hivatalos órákban nevezett irodában megtekinthetők. Az árlejtés megkezdése előtt 5% bánatpénz leteendő; zárt ajánlat esetében: a felajánlott építési ár 5% a bánatpénzül melléklendő.

1157

A lugosi gör. kat. egyházmegyei hivatal.

Fél munka!
Kétszeres eredmény!

Dr. Oetker
sütőporának

használatánál ezek a legszembetűnőbb előnyök: dr. Oetker receptje szerint a tészta sokkal könnyebben dagasztódik a 1 óra múlva előtűnik áll a szépen kelt, illatos sült kuglóf.

Az összes tészták nagyobbak, ritkábbak és könnyebben emésztethetők dr. Oetker sütőporának alkalmazása mellett.

Egyszeri kísérlet állandó használatra vezet.

Dr. Oetker készítményei minden süszer és gyarmatárú üzletben kaphatók. 205

Olesőbb lett
a
SZÉN!

A ki téli szén és kokszt szükségletét már most szerzi be, vagy jegyezteti elő, 25 %-ot megtakarít!

Légszeszgyári kokszt 4.60 K.
100 kg.-ként.

Poresz salon kőszén 4.60 K.
100 kg.-ként.

Zsilvölgyi salon kőszén 4.— K.
100 kg.-ként.

Rostált portmentes faszén 6.— K.
100 kg.-ként.

Kovács szén — — 4.60 k.
100 kg.-ként.

Róth József

szénnagykereskedőnél 911

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63. sz.

Hal! Dunai eleven hal!

A mélyen tisztelt közönségnek van szerencsém tudomására adni, hogy a mai naptól kezdve folyton lehet nálam friss

dunai halat

kapni és miután meg akarom a mélyen tisztelt közönséget győződteni, hogy olcsón csak nálam lehet halat venni, tessék pénteken reggel erről meggyőződni. 1046

A Haltéren!

Tisztelettel

Schwartz Gábor,

halkereskedő

Szent Pál-utca 13. sz.

Vadász kávé.

Afrana

a legjobb varrógép

házi és ipari célokra. — Kizárólagos raktár: 346

Koch Dánielnél

Deák Ferenc-utca 42.

:: Kedvező fizetési feltételek. ::

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és az urihölgy közönséget értesíteni, hogy Arad, Zrinyi-utcában Amtman M.-né cég alatt

női kalap divattermemet

személyes vezetésem alatt megnyitottam.

Legujabb divatu tavaszi modell kalapjaim megérkeztek, igen kérem szives további pártfogásukat.

1075 Tisztelettel

Amtmann M.

női kalap divatterem.

Gyászkalap állandóan raktáron.

Uj kárpitos és diszitő műhely

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Arad, Boczkó-utca 11. szám alatt egy

kárpitos és diszitő műhelyt

nyitottam. — Raktáron tartok mindennemű divánok, ottománok, matracok és összeállítható vaságyakat legjutányosabb árak mellett.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat házon kívül is, ugyisintén javítások szolid és figyelmes kiszolgálással

Szives pártfogásért esedezik

Schreier János,

kárpitos és diszitő 1142

Boczkó-u. 11.